

Radnici izaslani (upućeni) na rad u inozemstvo

Milivoj Friganović, mag. oec.

SADRŽAJ:

1.	Status izaslanih (upućenih) radnika na rad u inozemstvo u sustavu socijalne sigurnosti	130
1.1.	Određivanje mjerodavnog zakonodavstva prema uredbama EU i izdavanje potvrde A1	130
	<i>Primjer 1. - Zaposlena osoba koja ima prebivalište u RH-a istodobno je zaposlena u RH i u Sloveniji</i>	131
1.2.	Status izaslanih radnika u sustavu socijalne sigurnosti	132
1.2.1.	Pojam izaslanih radnika u Zakonu o doprinosima i Zakonu o radu	132
1.2.2.	Radnici izaslani (upućeni na rad) u države članice EU odnosno u EGP	133
1.2.2.1.	Trajanje izaslanja do 24 mjeseca	134
1.2.2.2.	Zabrana zamjene izaslane osobe drugom izaslanom osobom	134
1.2.2.3.	Primjena zakonodavstva države izaslanja najmanje 1 mjesec neposredno prije izaslanja	134
1.2.2.4.	Poslodavac redovno obavlja djelatnost u državi izaslanja (državi iz koje se radnik upućuje na rad u države članice EU odnosno EGP)	134
1.2.2.5.	Direktna (izravna) veza radnika s poslodavcem	135
1.2.2.6.	Slučajevi koji isključuju primjenu pravila o izaslanju	135
1.2.2.7.	Obaveza obavještanja o promjenama tijekom izaslanja	135
1.2.2.8.	Postupak izdavanja potvrda A1 za izaslane radnike	135
1.3.	Izaslanje samozaposlenih osoba u države članice EU odnosno u EGP	136
1.4.	Radnici izaslani u države s kojima RH-a primjenjuje ugovore o socijalnom osiguranju	136
1.5.	Radnici upućeni („izaslani“) u države s kojima RH ne primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju (treće zemlje)	137
1.6.	Prijava izaslanih radnika na mirovinsko osiguranje	137
1.7.	U kojim je još državama članicama EU odnosno EGP obvezno ishođenje radne dozvole	137
1.8.	Zdravstvena zaštita izaslanih radnika	138
1.8.1.	Privremeni rad na području druge države EU ili države EEP-a	139
1.8.2.	Privremeni rad na području ugovornih država	141
1.8.3.	Privremeni rad na području trećih država	142
1.8.4.	Naknada plaće za bolovanje (za vrijeme privremene nesposobnosti za rad) izaslanog radnika	142
1.8.5.	Prijava izaslanih radnika na obvezno zdravstveno osiguranje	142
2.	Ostale obveze vezane za izaslanog radnika	143
2.1.	Odjava prebivališta i prijava privremenog odlaska izvan RH-a koji će trajati duže od godinu dana	143
2.2.	DOH-Q Obrazac	144
3.	Obračun i plaćanje doprinosa	144
3.1.	Osnovica za obračun doprinosa i njihova dospelost	145
3.2.	Vrste i stope doprinosa	145

3.3.	Oslobođenje od plaćanja doprinosa za izaslanog radnika koji se prvi put zapošljava i za zapošljavanje mlade osobe na neodređeno vrijeme	146
3.4.	Dodatni doprinos za osiguranike po osnovi radnog odnosa čiji se staž računa s povećanim trajanjem	147
3.5.	Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu	147
3.6.	Isplata dodatnih primitaka izaslanom radniku	148
3.7.	Da li se određeni primitak izaslanog radnika u naravi smatra plaćom ili ostalim primitkom od nesamostalnog rada	149
4.	Oporezivanje plaća izaslanih radnika	149
4.1.	Obveze izaslanog radnika, utvrđivanje rezidentnosti i plaćanje predujma poreza na dohodak na plaću izaslanog radnika	151
4.1.1.	Obveza izaslanog radnika da podnosi prijavu (Obrazac RPO) u roku od osam dana od dana ostvarenog dohotka od nesamostalnog rada u inozemstvu	151
4.1.2.	Utvrđivanje rezidentnosti izaslanog radnika	151
4.1.3.	Plaćanje predujma poreza na dohodak na plaću izaslanog radnika u RH koji je već oporezovan u inozemstvu i mogućnost oslobođenja od plaćanja predujma poreza na dohodak	152
4.2.	Oporezivanje plaća izaslanih radnika prema članku 15. Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja	153
4.3.	Oporezivanje izaslanih radnika u državi s kojom nije u primjeni ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja	155
5.	Primjeri obračuna plaća izaslanih radnika i podnošenje obrasca JOPPD	155
	<i>Primjer 1. - Radnik iz RH izaslan je na rad u Njemačku (porez se plaća u Njemačkoj)</i>	155
	<i>Primjer 2. - Radnik iz RH izaslan je na rad u Makedoniju (porez se plaća u RH)</i>	158
	<i>Primjer 3. - Radnik iz RH izaslan (upućen) je na rad u Libiju (porez se plaća u Libiji i u RH) i on se ne smatra izaslanim radnikom u smislu socijalnog osiguranja i plaćanja doprinosa</i>	160

Ulaskom RH-a u EU, Republika Hrvatska s državama članicama EU od 1. srpnja 2013. na području sustava socijalne sigurnosti zaposlenih, samozaposlenih i radno-neaktivnih osoba primjenjuje "Uredbe EU za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti".

Prema općim pravilima Uredbe (EZ) broj 883/2004, na zaposlene osobe i samozaposlene osobe koje se kreću unutar EU primjenjuje se zakonodavstvo samo jedne države članice i to prema mjestu rada (lex loci laboris) a to znači zakonodavstva države članice gdje te osobe obavljaju djelatnosti odnosno gdje je njihovo mjesto zaposlenja i u tom slučaju nadležne institucije država članica EU ne trebaju izdavati potvrdu A1.

Iznimku od ovog pravila (mjesta rada) predstavljaju, između ostalih, i izaslane osobe (zaposlene i samozaposlene) u drugu državu radi obavljanja određenog posla, u određenom razdoblju. Za te izaslane osobe (i ostale iznimke koje smo obuhvatili u ovom članku) nadležne institucije država članica EU trebaju utvrditi mjerodavno zakonodavstvo socijalne sigurnosti putem izdavanje potvrde A1 (koju u RH-a izdaje Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje) i ona definira državu u kojoj se plaćaju doprinosi za obvezna socijalna osiguranja (npr. ako je RH-a izdala A1 onda se doprinosi plaćaju u RH-a po hrvatskim propisima).

U članku smo detaljno prikazali sam postupak izdavanja potvrde A1 od strane Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje te postupak i način korištenja zdravstvene zaštite izaslanih radnika.

U članku se detaljno prikazuje obračun obveznih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje za izaslane radnike te način i nadležnost obračunavanja i plaćanja poreza na dohodak prema ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Detaljno smo objasnili način obračunavanja posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu te dodatnog doprinosa (za I. i II. stup) za osiguranike po osnovi radnog odnosa čiji se staž računa u povećanom trajanju.

Prikazali smo i ostale obveze koje su vezane za izaslanog radnika: odjava prebivališta i prijava privremenog odlaska izvan RH-a koji će trajati duže od godinu dana te obveze rezidenata (isplatitelja) da Hrvatsku narodnu banku, između ostalog, izvještava, u rokovima i na način propisan odredbama Odluke o prikupljanju podataka za potrebe sastavljanja platne bilance o isplataima plaća, dodatka na plaće i drugih naknada na osnovi rada nerezidenata putem obrasca DOH-Q.

Prikazali smo i tri primjera obračuna poreza na dohodak i doprinosa na plaće i iz plaće za tri izaslane radnika različitih poreznih statusa i različitih tretmana u smislu utvrđene mjerodavnosti zakonodavstva socijalne sigurnosti (što znači i različiti tretman doprinosa) te način popunjavanja novog Obrasca JOPPD koji se primjenjuje od 1. siječnja 2016. godine. U tim primjerima posebno je dat naglasak na utvrđivanje mjesečne osnovice za doprinose izaslanih radnika, obračun poreza i prireza i doprinosa za isplaćeni bonus, stanarinu i terenski dodatak.

1. Status izaslanih (upućenih) radnika na rad u inozemstvo u sustavu socijalne sigurnosti

1.1. Određivanje mjerodavnog zakonodavstva prema uredbama EU i izdavanje potvrde A1

Republika Hrvatska s državama članicama EU od 1. srpnja 2013. na području sustava socijalne sigurnosti zaposlenih, samozaposlenih i radno-neaktivnih osoba primjenjuje "Uredbe EU za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti" i to su: Uredba (EZ) broj 883/2004 Europskog Parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (u nastavku teksta: **Osnovna uredba**) i Uredba (EZ) broj 987/2009 Europskog Parlamenta i Vijeća od 16.

rujna 2009., kojom se utvrđuje postupak provedbe Uredbe (EZ) broj 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (u nastavku teksta: **Provedbena uredba**).

Od 12. travnja 2014. temeljem Sporazuma o sudjelovanju Republike Hrvatske u Europskom gospodarskom prostoru (EGP), navedene uredbe primjenjuju se i u odnosima s državama Europskog gospodarskog prostora (Norveška, Lihtenštajn i Island).

Prema članku 9. stavku 3. Zakona o provedbi uredbe o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti („Narodne novine“, broj 54/13), od 1. srpnja 2013. godine za poslove određivanja mjerodavnog zakonodavstva nadležan je Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

Uredbe EU odnose se na davanja iz mirovinskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite, obiteljska davanja i davanja za nezaposlenost. Uredbe se ne odnose na naknadu žrtvama rata i ratnim veteranima.

Određivanje mjerodavnog zakonodavstva prema uredbama EU i izdavanje potvrde A1 odnosi se i na države Europskog gospodarskog prostora (Norveška, Lichtenstein i Island) te na Švicarsku ali ne od 1. srpnja 2013. već od datuma od kojeg će te države proširiti primjenu ugovora o primjeni propisa EU i na RH-a.

Određivanje mjerodavnog zakonodavstva jedno je od temeljnih načela koordinacije sustava socijalne sigurnosti. Države članice samostalno uređuju svoje sustave socijalne sigurnosti. Uredbe EU kao instrumenti koordinacije ne zamjenjuju nacionalno zakonodavstvo, njihov cilj nije harmonizacija različitih sustava država članica, već koordinacija tih sustava radi zaštite osoba koje koriste **pravo slobode kretanja** unutar EU. Naime, zbog različitih sustava socijalne sigurnosti te osobe mogu biti u neravnopravnom položaju u odnosu na osobe koje nisu koristile pravo slobode kretanja te mogu izgubiti dio ili sva socijalna prava.

Odredbе Glave II Uredbe 883/2004 sadrže potpuni sustav pravila čija je svrha osigurati osobama koje se kreću unutar EU da budu obuhvaćene **zakonodavstvom samo jedne države članice** (pozitivan sukob) ili da ostanu izvan sustava socijalne sigurnosti (negativan sukob).

Navedena pravila za određivanje mjerodavnog zakonodavstva imaju **obvezan i isključivi učinak**. To znači da za osiguranike, poslodavce ili države članice **ne postoji pravo izbora mjerodavnog zakonodavstva** već se primjenjuje zakonodavstvo određeno prema navedenim pravilima.

istićemo...

Posebno treba istaknuti da se u slučajevima kada je ugovor o radu zaključen između radnika koji rad obavlja u Republici Hrvatskoj (a ne radi se o izaslanom radniku) i poslodavca iz jedne od država članica Europske unije koji nije registriran u Republici Hrvatskoj ne provodi postupak određivanja mjerodavnog zakonodavstva i izdavanja potvrda A-1, jer je u primjeni **opće pravilo** Uredbe (EZ) br. 883/2004 o primjeni zakonodavstva države članice obavljanja djelatnosti ili mjesta zaposlenja (lex loci laboris) što znači da je mjerodavno hrvatsko zakonodavstvo pa se i doprinosi plaćaju u RH-a po hrvatskim propisima.

Treba naglasiti kako određivanje mjerodavnog zakonodavstva ne znači da je određena osoba stvarno i osigurana ili da ima pravo na neko davanje prema tom zakonodavstvu, naime takva osoba mora ispuniti propisane uvjete (koji su određeni nacionalnim zakonodavstvom), kako za osiguranje tako i za pojedina davanja.

istićemo...

Utvrđivanje mjerodavnog zakonodavstva socijalne sigurnosti utvrđuje se **potvrdom A1** (to je obrazac propisan odlukom Administrativne komisije za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti koji na čitavom području EU služi kao dokaz o zakonodavstvu o socijalnoj sigurnosti koji se na osobu primjenjuje) koju u Republici Hrvatskoj izdaje Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i ona znači i plaćanje doprinosa za obvezna socijalna osiguranja u državi koja je u potvrdi navedena.

Npr. ako Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje izda potvrdu A1 radniku zaposlenom u RH-a za izaslanje u neku od država članica EU-a (npr. Njemačku) to znači da je mjerodavno zakonodavstvo socijalne sigurnosti RH-a te da se doprinosi plaćaju u RH-a po hrvatskim propisima. Taj izaslaní radnik čuva potvrdu A1 za sebe i služi mu za potrebe eventualne inspekcije u državi članici EU u kojoj je izaslan, dok jedan primjerak potvrde A1 Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje dostavlja nadležnoj instituciji u tu državu (npr. Njemačku).

Dakle, **potvrda A1** se izdaje za sve osobe koje rade u državi članici različitoj od nadležne države članice i vrijedi na čitavom području EU kao dokaz o mjerodavnom zakonodavstvu koje se na osobu primjenjuje i odnosi se na:

- izaslane radnike (nadležne su područne službe/područni uredi HZMO-a),
- izaslane samozaposlene osobe (nadležne su područne službe/područni uredi HZMO-a),
- osobe koje obavljaju djelatnost kao zaposlene osobe i samozaposlene osobe u dvije ili više država članica EU (nadležna je Središnja služba HZMO-a),
- državne službenike (nadležna je Središnja služba HZMO-a),
- pomorce (nadležna je Središnja služba HZMO-a),
- letačku i kabinsku posadu zrakoplova (nadležna je Središnja služba HZMO-a),
- na odstupanje od pravila – države članice, nadležna tijela ili nadležne ustanove mogu se sporazumno dogovoriti o odstupanju od propisanih pravila u Uredbi (EZ) broj 883/2004 (nadležna je Središnja služba HZMO-a).

Nadležnost područne službe/područnog ureda HZMO-a se utvrđuje prema sjedištu poslodavca bez obzira na državu rada i prebivališta. Dakle, nadležna je ona područna služba/područni ured na čijem se području nalazi sjedište poslodavca.

Zakonom o provedbi uredbi Europske unije za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti određeno je da A1 ima snagu rješenja donesenog u upravnom postupku te se uz potvrdu A1 dostavlja i uputa o pravnom lijeku (dakle, moguća je žalba). Kada ne postoji dovoljno uvjeta za izdavanje potvrde A1, donosi se rješenje u upravnom postupku kojim se odbija izdavanje potvrde A1 (negativno rješenje).

U nastavku ćemo radi boljeg razumijevanja materije dati primjer utvrđivanja potvrde A1 za osobu koja obavlja djelatnost kao zaposlena osoba u dvije ili više država članica EU.

Primjer 1. - Zaposlena osoba koja ima prebivalište u RH-a istodobno je zaposlena u RH i u Sloveniji

Pero Perić ima prebivalište u RH-a i zaposlen je istodobno u RH-a i Sloveniji na nepuno radno vrijeme, dakle, kod dva poslodavca u dvije države članice EU. Na tu osobu primjenjivati će se zakonodavstvo države članice **u kojoj ima prebivalište** (mjesto gdje osoba stalno prebiva – a to je mjesto u RH) **ili zakonodavstvo države u kojoj**

se nalazi registrirano sjedište ili mjesto poslovanja poduzeća ili poslodavca koji ga zapošljava (Slovenija).

Zakonodavstvo države članice u kojoj ima **prebivalište** primjenjivati će se na osobu koja obavlja djelatnost kao zaposlena osoba u dvije ili više država:

- ako u toj državi obavlja **značajan dio** svoje djelatnosti (kao zaposlena osoba) ili
- ako je zaposlen u dva ili više poduzeća ili kod poslodavca koji imaju registrirano sjedište ili mjesto poslovanja u različitim državama članicama, od kojih najmanje dvije nisu država u kojoj ima prebivalište ili
- ako se registrirano sjedište ili mjesto poslovanja poduzeća ili poslodavca nalazi izvan teritorija Europske unije, Europskog gospodarskog prostora i Švicarske.

Zakonodavstvo države članice u kojoj se nalazi **registrirano sjedište ili mjesto poslovanja poduzeća ili poslodavca** primjenjivati će se ako osoba koja obavlja djelatnost kao zaposlena osoba u dvije ili više država **ne obavlja značajan dio svoje djelatnosti u državi** u kojoj ima prebivalište, i to:

- ako obavlja djelatnost u samo jednom poduzeću ili kod samo jednog poslodavca, ili
- ako obavlja djelatnost kod dva ili više poslodavaca koji imaju registrirano sjedište ili mjesto poslovanja u istoj državi članici, ili
- ako obavlja djelatnost kod dva ili više poslodavaca koji imaju registrirano sjedište ili mjesto poslovanja u dvije države članice, od kojih je jedna država prebivališta.

Na osobu koja obavlja djelatnost kao zaposlena osoba u dvije ili više država članica i koja ima prebivalište u istoj državi u kojoj je registrirano sjedište ili mjesto poslovanja poduzeća ili poslodavca koji ju zapošljava, primjenjuje se zakonodavstvo te države. U tom slučaju nije potrebno provjeravati obavlja li osoba značajan dio svoje djelatnosti u toj državi.

Način utvrđivanja značajnog dijela djelatnosti za osobe koje obavljaju djelatnost kao zaposlene osobe:

Značajnim dijelom djelatnosti koja se obavlja u državi članici smatra se količinski značajan dio svih djelatnosti, s tim da to ne mora biti glavni dio tih djelatnosti.

Pri utvrđivanju obavlja li zaposlena osoba značajan dio svoje djelatnosti u državi članici, obvezno se uzimaju u obzir sljedeći kriteriji:

- 1) radno vrijeme i/ili
- 2) naknada za rad.

ističemo...

Da bi se utvrdilo obavlja li osoba značajan dio djelatnosti u državi članici u kojoj ima prebivalište, potrebno je da u toj državi radi najmanje 25% radnog vremena i/ili ostvaruje 25% naknade za rad.

Navedeni kriteriji nisu konačni. Ponekad je potrebno koristiti i druge kriterije da bi se moglo utvrditi radi li se o značajnom dijelu djelatnosti.

Djelatnosti koje su trajne ali uzimaju manje od 5% radnog vremena i donose manje od 5% naknade za rad smatraju se graničnim djelatnostima. Granične djelatnosti neće se uzimati u obzir pri određivanju zakonodavstva koje se primjenjuje na osobu koja obavlja djelatnost kao zaposlena osoba u dvije ili više država članica.

Ako pretpostavimo da naš Pero Perić ima prebivalište u RH-a i zaposlen je istodobno u RH-a i Sloveniji i da u RH-a obavlja **značajan**

dio svoje djelatnosti (kao zaposlena osoba), onda će Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje izdati **potvrdu A 1** i ona znači:

- da je mjerodavno zakonodavstvo socijalne sigurnosti Republike Hrvatske te
- da slovenski poslodavac obračunava i plaća doprinose za obvezna socijalna osiguranja iz i na plaću (koju isplaćuje Peri Periću za njegov rad u Sloveniji) prema hrvatskim propisima.

Kako bi slovenski poslodavac mogao izvršiti svoju obvezu potrebno je da prije zapošljavanja osobe prema kojoj se, sukladno odredbama članka 11. do 16. Uredbe (EZ) br. 883/2004, primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske podnese zahtjev za dodjeljivanje osobnog identifikacijskog broja (OIB) sukladno odredbama Zakona o osobnom identifikacijskom broju i provedbenih propisa donesenih na temelju tog zakona.

Zahtjev za dodjeljivanje OIB-a predaje se osobno ili putem zakonskog zastupnika odnosno opunomoćenika Područnom uredu Zagreb, Avenija Dubrovnik 32, 10 000 Zagreb. Podatke o potrebnoj dokumentaciji, te ostale detaljne informacije vezane uz dodjelu OIB-a možete dobiti na stranicama www.oib.hr.

O načinu plaćanja javnih davanja (obveznih doprinosa i poreza na dohodak kojeg uvijek obračunava i plaća porez na dohodak) koje u našem primjeru mora uplaćivati poslodavac ili preuzimatelj obveze doprinosa (radnik iz RH-a) Središnji ured Porezne uprave je izdao 10. ožujka 2014. godine na svojoj Internet stranici „**Obavijest o obračunu javnih davanja te izvješćivanje temeljem rada za poslodavca s registriranim sjedištem ili mjestom poslovanja u državama članicama EU nakon 1. siječnja 2014. godine**“.

Na dalje, posebno ističemo da u RIPUP - 4/15 način uplate javnih davanja (obveznih doprinosa i poreza na dohodak) i uspostavljanje Obrasca JOPPD-a za osobe koje rade za poslodavca koji ima sjedište u državama članicama EU tako da radnik ostaje u socijalnom osiguranju (zakonodavstvu) u RH-a detaljno opisano u članku „**Rad za inozemnog poslodavca (iz EU) u Republici Hrvatskoj**“.

1.2. Status izasranih radnika u sustavu socijalne sigurnosti

1.2.1. Pojam izasranih radnika u Zakonu o doprinosima i Zakonu o radu

Pojam izasranog radnika nalazimo u članku 7, točki 13. Zakona o doprinosima („Narodne novine, broj 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14 i 143/14 – dalje: ZOD) prema kojem je izasrani radnik:

- **osoba osigurana po osnovi radnog odnosa koja je od poslodavca izasrana u inozemstvo radi obavljanja poslova za poslodavca, a koja sukladno propisima o obveznim osiguranjima, propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i međudržavnim ugovorima o socijalnom osiguranju za vrijeme rada u inozemstvu ostaje u sustavu obveznih osiguranja Republike Hrvatske te**
- **osoba osigurana po osnovi radnog odnosa koja je od poslodavca upućena u inozemstvo radi obavljanja dužnosti u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske i**
- **osoba koja je od inozemnog poslodavca izasrana na rad u tuzemno društvo, a sukladno odredbama propisa Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i odredbama međudržavnih ugovora o socijalnom osiguranju ima uređen status u osiguranju države poslodavca;**

Treba reći da ova definicija izasranog radnika ne obuhvaća radnike koji su upućeni (izasrani) na rad radi obavljanja poslova za poslodav-

ca u inozemstvo tj. u **trećim zemljama** s kojima RH-a nije sklopila ugovor o socijalnom osiguranju.

Temelj svakog izaslanja (detašmana) je svakako uređen radni odnos s poslodavcem u matičnoj državi (RH). Prema Zakonu o radu („Narodne novine“, broj 93/14 – dalje: ZOR) **radnik je** (zaposlenik, uposlenik, djelatnik, namještenik, službenik i slično – u daljnjem tekstu: radnik) u smislu ovoga Zakona, fizička osoba koja u radnom odnosu obavlja određene poslove za poslodavca. Radni odnos se zasniva ugovorom o radu pri čemu je obvezni sadržaj pisanog ugovora o radu odnosno pisane potvrde o sklopljenom ugovoru o radu definiran člankom 15. Zakona o radu.

Prema članku 14. ZOR-a ugovor o radu sklapa se u **pisanom obliku**. Propust ugovornih stranaka da sklope ugovor o radu u pisanom obliku, ne utječe na postojanje i valjanost toga ugovora. Ako ugovor o radu nije sklopljen u pisanom obliku, poslodavac je dužan prije početka rada, radniku izdati pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu. Ako poslodavac prije početka rada ne sklopi s radnikom ugovor o radu u pisanom obliku ili mu ne izda pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu, smatra se da je s radnikom sklopio ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Poslodavac je **dužan radniku dostaviti primjerak prijave na obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje u roku od osam dana** od isteka roka za prijavu na obvezna osiguranja prema posebnom propisu. Ugovor o radu pomorca i radnika na pomorskim ribarskim plovilima mora se registrirati pri uredu državne uprave u županiji, odnosno uredu Grada Zagreba nadležnom za poslove rada. Ministar pravilnikom propisuje postupak registracije i sadržaj registra ugovora o radu pomoraca i radnika na pomorskim ribarskim plovilima.

Obvezni sadržaj pisanog ugovora o radu, odnosno pisane potvrde o sklopljenom ugovoru o radu propisan je člankom 15. ZOR-a. Obvezni sadržaj pisanog ugovora o radu za stalne sezonske radnike propisan je člankom 16. ZOR-a dok je obvezni sadržaj pisanog ugovora o radu na izdvojenom radnom mjestu propisan člankom 17. ZOR-a.

Prema članku 18. ZOR-a ako se radnika privremeno **upućuje na rad u inozemstvo u neprekidnom trajanju dužem od trideset dana**, pisani ugovor o radu ili pisana potvrda o sklopljenom ugovoru o radu prije odlaska u inozemstvo mora, osim podataka iz članka 15. ovoga Zakona, sadržavati i dodatne podatke o:

- 1) trajanju rada u inozemstvu
- 2) rasporedu radnog vremena
- 3) neradnim danima i blagdanima u koje radnik ima pravo ne raditi uz naknadu plaće
- 4) novčanoj jedinici u kojoj će se isplaćivati plaća
- 5) drugim primanjima u novcu i naravi na koja će radnik imati pravo za vrijeme rada u inozemstvu
- 6) uvjetima vraćanja u zemlju.

Umjesto podataka točaka 2., 3., 4. i 5., može se u ugovoru, odnosno potvrdi o sklopljenom ugovoru o radu, uputiti na odgovarajući zakon, drugi propis, kolektivni ugovor ili pravilnik o radu koji uređuju ta pitanja. **Primjerak prijave na obvezno zdravstveno osiguranje tijekom trajanja rada u inozemstvu**, poslodavac mora uručiti radniku prije odlaska u inozemstvo, ako ga je na to osiguranje dužan osigurati prema posebnom propisu.

Ako poslodavac upućuje svoga radnika u s njim **povezano društvo** u smislu posebnog propisa o trgovačkim društvima, koje ima poslovni nastan u inozemstvu, poslodavac može radnika, uz njegovu pisanu suglasnost, privremeno u trajanju od najduže dvije godine, ustupiti tom društvu na temelju sporazuma sklopljenog između povezanih poslodavaca.

Na navedeno ustupanje, **ne primjenjuju se** odredbe poglavlja 6. ovoga Zakona o privremenom zapošljavanju („Narodne novine“, broj).

Sukladno, članku 129. ZOR-a, poslodavac **koji uputi radnika na rad u inozemstvo, u trgovačko društvo ili drugo poduzeće u vlasništvu toga poslodavca, dužan je radniku**, ako je ugovor o radu koji je taj radnik sklopio s inozemnim trgovačkim društvom ili poduzećem otkazan iz poslovno ili osobno uvjetovanih razloga, **naknaditi troškove preseljenja i osigurati mu odgovarajuće zaposlenje u zemlji**.

Razdoblje koje je navedeni radnik proveo na radu u inozemstvu, pri određivanju otkaznoga roka i otpremnine, ubraja se u razdoblje neprekinutog trajanja radnog odnosa s poslodavcem.

Dakle, ZOR koristi, za razliku od ZOD-a, Zakona o mirovinskom osiguranju, pojam „**radnik upućen na rad u inozemstvo**“ a ne pojam „**izaslanog radnika**“. Po mišljenju autora ovog pojam „radnik upućen na rad u inozemstvo“ je prikladniji za uporabu što znači da bi ga trebalo koristiti odnosno uskladiti navedene propise.

ističemo...

Status izaslanih radnika u sustavu socijalne sigurnosti ovisi o državi u koju je radnik upućen na rad (državi članici EU, državi Europskog gospodarskog prostora, državi s kojom RH-a primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju ili se radi o trećim državama s kojima RH nije sklopio ugovor o socijalnom osiguranju) te o duljini trajanja izaslanstva o čemu pišemo u nastavku članka.

1.2.2. Radnici izaslaní (upućeni na rad) u države članice EU odnosno u EGP

Što je to – izaslanje ili detašman? To je situacija u kojoj poslodavac šalje (upućuje) svog radnika iz jedne u drugu državu da tamo za njega obavlja poslove u određenom vremenskom razdoblju. Radnik ostaje i na dalje obuhvaćen sustavom socijalnog osiguranja države iz koje je izaslan, te obveza plaćanja doprinosa za socijalno osiguranje postoji u toj državi (u daljnjem tekstu – matična država ili država iz koje je radnik izaslan).

Na osnovi **potvrde** koja se izdaje u tu svrhu, **radnik je izuzet od plaćanja doprinosa u drugoj državi** u kojoj obavlja poslove privremeno, u točno određenom vremenskom razdoblju. Ako bi došlo do prekoračenja odobrenog trajanja izaslanja ili do nekih drugih okolnosti koje utječu na pravo na izaslanje, nadležna tijela i ustanove države u kojoj radnik obavlja poslove imaju pravo tražiti od poslodavca i radnika da doprinose plaćaju u toj državi, a u nekim državama članicama EU **takva situacija podliježe i novčanim kaznama**. Slično je uređeno i izaslanje samozaposlenih osoba.

Do članstva Republike Hrvatske u EU, u odnosima s državama članicama EU i Europskog gospodarskog prostora (EGP), na izaslanje se primjenjivalo 18 dvostranih ugovora o socijalnom osiguranju s državama članicama EU i EGP. U Hrvatskoj poslove vezane uz izaslanje pretežno je obavljao Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje. Nakon stupanja Republike Hrvatske u članstvo EU, u odnosima s državama članicama EU i Europskog gospodarskog prostora (EGP), na izaslanje će se primjenjivati pravni propisi EU, a **poslove vezane uz izaslanje unutar EU obavlja Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje** (dalje: Zavod).

ističemo...

Prema općim pravilima Osnovne uredbe, na zaposlene osobe i samozaposlene osobe koje se kreću unutar EU **primjenjuje se zakonodavstvo samo jedne države članice i to prema mjestu rada (lex loci laboris)**. Iznimku od ovog pravila predstavljaju, između ostalih, osobe izaslane u drugu državu radi obavljanja određenog posla, u određenom razdoblju. **Na te osobe (izaslane osobe) primjenjuje se zakonodavstvo države iz koje su izaslane (matične države).**

Za izaslanje zaposlene osobe, koju poslodavac šalje u drugu državu članicu, radi obavljanja posla za tog poslodavca, u određenom razdoblju, **potrebno je ispuniti određene uvjete**, neke na strani poslodavca a neke na strani radnika. Na **izaslanu osobu** i na dalje će se primjenjivati zakonodavstvo države iz koje je izaslana (matične države) pod uvjetom da:

- 1) izaslanje ne traje dulje od 24 mjeseca,
- 2) osoba nije izaslana da zamijeni drugu izaslanu osobu,
- 3) se na osobu primjenjivalo zakonodavstvo matične države najmanje jedan mjesec neposredno prije izaslanja
- 4) poslodavac redovito obavlja svoju djelatnost u matičnoj državi
- 5) postoji neposredna veza radnika s poslodavcem za vrijeme trajanja izaslanja.

Svi uvjeti za izaslanje zaposlenih i samozaposlenih osoba dostupni su u brošuri i tiskanicama zahtjeva na službenim internetskim stranicama Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (www.mirovinsko.hr).

1.2.2.1. Trajanje izaslanja do 24 mjeseca

Trajanje izaslanja ne smije trajati duže od 24 mjeseca i ne postoji mogućnost produženja razdoblja izaslanja preko 24 mjeseca.

Iznimno, moguće je i produženje trajanja razdoblja izaslanja i dulje od 24 mjeseca ako za to postoji **opravdan razlog** (npr. ugovoreni posao se ne može završiti unutar 24 mjeseca) i to u posebnom postupku uz pristanak nadležne ustanove države u kojoj je osoba izaslana. **Zahtjev za produženje trajanja razdoblja izaslanja podnosi se unaprijed tj. prije isteka postojećeg izaslanja.**

ističemo...

Po završetku razdoblja izaslanja, novo izaslanje za istu osobu može se odobriti nakon proteka roka od dva mjeseca.

Kraći prekidi djelatnosti radnika u državi u koju je izaslan smatraju se oni koji traju kraće od dva mjeseca kao što su godišnji odmori, bolovanje, stručno usavršavanje u poduzeću u matičnoj državi, **ne smatraju se prekidima izaslanja i ne produžuju postojeće izaslanje čije je predviđeno trajanje kraće od 24 mjeseca.**

U slučaju da izaslanje traje **kraće** od 24 mjeseca, moguće ga je produžiti najviše **do 24 mjeseca.**

1.2.2.2. Zabrana zamjene izaslane osobe drugom izaslanom osobom

Izaslanog radnika u državi rada ne može neposredno po završetku izaslanja zamijeniti izaslanim radnikom iz istog poduzeća iz iste države iz koje je prethodni radnik bio izaslan niti izaslanim radnikom iz drugog poduzeća iz iste države kao niti izaslanim radnikom iz poduzeća iz neke druge države članice.

Ako se dogodi **zabranjena zamjena** izaslanog radnika drugim izaslanim radnikom, **ustanova (npr. Zavod) koja je izdala potvrdu A1 trebala bi je povući, a radnik bi trebao biti obuhvaćen zakonodavstvom države rada** i to od datuma od kojeg je nadležna ustanova države iz koje je radnik izaslan obaviještena, odnosno, od kada joj je dostavljen dokaz o navedenoj činjenici u državi.

Ipak, ova zabrana zamjene izaslanih radnika ne ograničava slobodno kretanje radnika a niti slobodu pružanja usluga. Naime, izaslaní radnik **može biti zamijenjen drugim izaslanim radnikom**, međutim taj novi izaslaní radnik će biti obuhvaćen zakonodavstvom o socijalnoj sigurnosti države rada (izaslanja) i to od početka obavljanja djelatnosti (jer se iznimka iz članka 12. Uredbe 883/2004 na njega više ne primjenjuje)

Iznimno, u određenim okolnostima, moguće je zamijeniti osobu koja je već izaslana, pod uvjetom da nije završeno razdoblje predviđenog izaslanja. Npr. radnik koji je izaslan na 24 mjeseca, ali se nakon 10 mjeseci ozbiljno razboli tako da je potrebna njegova zamjena te bi u ovom slučaju bilo razumno dopustiti izaslanje druge osobe u razdoblju preostalih 14 mjeseci.

1.2.2.3. Primjena zakonodavstva države izaslanja najmanje 1 mjesec neposredno prije izaslanja

Osoba koja namjerava biti izaslana mora neposredno prije izaslanja biti obuhvaćena zakonodavstvom države članice u kojoj poslodavac redovno obavlja svoju djelatnost. To znači da se na zaposlenu osobu barem mjesec dana primjenjivalo zakonodavstvo Republike Hrvatske što se može smatrati da je zadovoljen navedeni uvjet.

Navedeni uvjet će se smatrati zadovoljen:

- ako je radnik bio zaposlen kod trenutnog ili ranijeg poslodavca
 - ako je radnik bio prijavljen kao nezaposlena osoba u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje
 - ako je radnik bio prijavljen na obvezno zdravstveno osiguranje u Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje
- najmanje mjesec dana neposredno prije izaslanja.**

1.2.2.4. Poslodavac redovno obavlja djelatnost u državi izaslanja (državi iz koje se radnik upućuje na rad u države članice EU odnosno EGP)

Poslodavac koji zatraži izdavanje potvrde A1 za izaslanje radnika mora ispunjavati uvjet redovnog obavljanja djelatnosti u državi (npr. RH) koja radnika upućuje na rad u države članice EU odnosno EGP.

ističemo...

Smatra se da poslodavac redovno obavlja svoju djelatnost u državi iz koje se radnik upućuje na rad ako u njoj obavlja **značajan dio svoje djelatnosti**, a ne samo poslove unutarnjeg upravljanja.

Prilikom utvrđivanja obavlja li poslodavac značajni dio djelatnosti, potrebno je voditi računa o svim karakteristikama djelatnosti koje dotično poduzeće obavlja. Primijenjeni kriteriji moraju biti prilagođeni posebnim značajkama svakog poslodavca i stvarnoj naravi djelatnosti koja se obavlja.

Uz pomoć sljedećih kriterija, koji nisu isključivi i mogu se primjenjivati alternativno ili kombinirano, utvrđuje se **obavlja li poslodavac značajan dio svoje djelatnosti u matičnoj državi**:

- mjesto registriranog sjedišta i glavne uprave,
- broj administrativnog osoblja kod poslodavca u matičnoj državi i državi rada – kod poslodavca u matičnoj državi ne može ostati samo administrativno osoblje,

- ugovor o radu je sklopljen u matičnoj državi,
- radnik kojeg poslodavac šalje je zaposlenik tog poslodavca,
- zakonodavstvo koje se primjenjuje na ugovore koje je poslodavac sklopio s klijentima (poslovnim partnerima, korisnicima usluga, potrošačima, i sl.),
- zakonodavstvo koje se primjenjuje na ugovore koje je poslodavac sklopio sa svojim radnicima
- ostvareni promet poslodavca u matičnoj državi i u državi rada u određenom razdoblju prije izaslanja – smatra se da je uvjet ispunjen ako poslodavac ostvaruje 25% prometa u matičnoj državi,
- razdoblje u kojem poslodavac posluje u državi iz koje se radnik šalje.

Ovaj popis kriterija nije konačan. Ponekad je potrebno koristiti i druge kriterije, ovisno o svakom pojedinačnom slučaju i prirodi posla poslodavca, kako bi se utvrdilo obavlja li poslodavac značajan dio svoje djelatnosti u matičnoj državi.

U Praktičnom vodiču o primjenjivom zakonodavstvu u Europskoj uniji (EU), Europskom gospodarskom prostoru (EGP) i Švicarskoj kojeg je izdala Europska komisija (prosinac 2013.) se objašnjava da bi **promet poduzeća koje šalje radnika trebao biti u matičnoj državi od oko 25% ukupnog prometa trebao biti dovoljan pokazatelj**, dok bi slučajeve prometa ispod 25% trebalo detaljnije provjeriti. Promet se u načelu može procijeniti na temelju objavljenih izvješća poduzeća za prethodnih 12 mjeseci, a u slučaju novoosnovanih poduzeća prikladniji je promet od trenutka početka poslovnih aktivnosti ili kraće razdoblje ako je reprezentativnije za poslovanje. Moguće činjenice moguće je utvrditi na temelju financijskih izvješća (izvještaja) za prethodno razdoblje, ispisa iz FINA registra godišnjih financijskih izvještaja i/ili tromjesečnog izvještaja poduzetnika odnosno temeljem drugih dokaza.

1.2.2.5. Direktna (izravna) veza radnika s poslodavcem

Prema Odluci A2 Administrativne komisije (od 12. lipnja 2009. o tumačenju članka 12. Uredbe 833/2004 Europskog parlamenta i Vijeća u vezi sa zakonodavstvom koje se primjenjuje na izaslane radnike i samozaposlene radnike koji privremeno rade izvan nadležne države), djelatnost se obavlja za poslodavca ako je utvrđeno da je posao obavljen za tog poslodavca i da i dalje postoji izravan odnos između radnika i poslodavca. U svrhu utvrđivanja daljnjeg postojanja ove izravne veze potrebno je uzeti u obzir brojne elemente, uključujući odgovornost za zapošljavanje, ugovor o radu i isplatu plaće, obveza isplate plaće, ostale obveze poduzeća zaključene ugovorom o radu, bez obzira na mogući dogovor između poslodavca u matičnoj državi i poduzeća u državi rada u smislu načina na koji će se izvršiti stvarne isplate radniku. Na dalje, uzima se u obzir i nadležnost za otkazivanje ugovora o radu kao i ovlaštenje za određivanje prirode posla.

Neposredna veza radnika i poslodavca koji ga šalje mora postojati čitavo vrijeme trajanja izaslanja. Ako takva veza ne postoji ili se prekine za vrijeme trajanja izaslanja, ne primjenjuju se pravila o izaslanju, odnosno započeto izaslanje prestaje.

Neposredna veza radnika i poslodavca procjenjuje se uz pomoć sljedećih kriterija:

- odgovornost za zapošljavanje radnika (npr., je li radnik zaposlen kod poslodavca koji ga šalje na rad u drugu državu članicu ili je radnik zaposlen kod poslodavca koji se bavi posredovanjem pri zapošljavanju)
- mora biti očito da se ugovor o radu odnosi na radnika za cijelo vrijeme trajanja izaslanja

- mogućnost raskida ugovora o radu ostaje u nadležnosti poslodavca u državi iz koje je radnik izaslan
- poslodavac odlučuje o prirodi posla koji će radnik obavljati u državi rada
- primjena disciplinskih mjera ostaje u nadležnosti poslodavca u državi iz koje je radnik izaslan
- isplata plaća i plaćanje doprinosa i dalje je obveza poslodavca koji je radnika izaslao.

1.2.2.6. Slučajevi koji isključuju primjenu pravila o izaslanju

Slučajevi koji isključuju primjenu pravila o izaslanju su sljedeći:

- 1) ako poslodavac kojem je radnik izaslan stavi radnika na raspolaganje poslodavcu u toj državi članici
- 2) ako poslodavac kojem je radnik izaslan stavi radnika na raspolaganje drugom poslodavcu u drugoj državi članici,
- 3) ako poslodavac iz jedne države članice (matične države) zaposli radnika iz druge države članice s namjerom da ga pošalje na rad u treću državu članicu, a da se na radnika nije primjenjivalo zakonodavstvo matične države najmanje jedan mjesec neposredno prije izaslanja
- 4) ako je radnik angažiran na tržištu rada u jednoj državi članici, od strane poslodavca sa sjedištem u drugoj državi članici, s namjerom da ga se pošalje na rad u prvu državu članicu
- 5) radnik je izaslan da zamijeni drugog izaslanog radnika
- 6) radnik je sklopio ugovor o radu s poslodavcem kod kojega je izaslan.

1.2.2.7. Obaveza obavještanja o promjenama tijekom izaslanja

Za vrijeme trajanja razdoblja izaslanja **poslodavac je dužan** obavještavati nadležnu ustanovu (Zavod) o svim promjenama koje se tiču izaslanja, a posebno:

- ako izaslanje završi prije predviđenog roka
- o razdobljima prekida izaslanja duljim od dva mjeseca
- o raspoređivanju izaslanog radnika drugom poslodavcu u državi rada.

Nadležna ustanova u matičnoj državi dužna je obavijestiti nadležnu ustanovu u državi rada o navedenim promjenama. Nadležne ustanove države rada i matične države mogu za vrijeme trajanja izaslanja kontrolirati postojanje svih potrebnih uvjeta za izaslanje.

1.2.2.8. Postupak izdavanja potvrda A1 za izaslane radnike

Zahtjev za izdavanje potvrde A1 – izaslanje zaposlenih osoba u EU popunjava i pečatom ovjerava te dostavlja nadležnoj područnoj službi ili uredu Zavoda **prema sjedištu poslodavca** sam poslodavac. Osim **Zahtjeva** za izdavanje potvrde A1 za izaslane radnike poslodavac popunjava i dostavlja Zavodu i **Upitnik za poslodavce za izdavanje potvrde A1 – izaslanje zaposlenih osoba u EU** (to su detaljne informacije o poslovanju poslodavca) te **obveznu dokumentaciju** navedenu u Upitniku.

Obvezna dokumentacija koja se dostavlja Zavodu uz **Zahtjev za izdavanje potvrde A1 - izaslanje zaposlenih osoba u EU**:

- popunjena tiskanica Upitnik za poslodavce za izdavanje potvrde A1 – izaslanje zaposlenih osoba u EU
- popunjena tiskanica Zahtjev za izdavanje potvrde A1 – izaslanje zaposlenih osoba u EU, za svakog radnika posebno
- ugovor o radu ili dodatak ugovora o radu

- ako osoba nije bila zaposlena jedan mjesec prije početka izaslanja, potvrda Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje o statusu osiguranika, odnosno potvrda da je osoba bila prijavljena u službenoj evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kao nezaposlena osoba
- ako se radi o agenciji za privremeno zapošljavanje, ugovor o ustupanju radnika uz napomenu da agencija mora biti upisana u evidenciju nadležnog ministarstva (Ministarstvo rada i mirovinskog sustava)
- financijsko izvješće za prethodno razdoblje, ispis iz FINA registra godišnjih financijskih izvještaja i/ili tromjesečni izvještaj poduzetnika
- po potrebi drugi dokazi (npr. kopije knjigovodstvenih isprava i evidencija).

Prema Zakonu o provedbi uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, **potvrda A1 smatra se odlukom donesenom u upravnom postupku.**

Za vrijeme trajanja razdoblja izaslanja poslodavac je obavezan obavještavati nadležnu ustanovu o svim promjenama koje se tiču izaslanja, a posebno:

- ako izaslanje završi prije ugovorenog roka
- o razdobljima prekida izaslanja duljim od dva mjeseca
- o raspoređivanju izaslanog radnika drugom poslodavcu u državi rada

Nadležna ustanova u matičnoj državi (Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje) obvezna je obavijestiti nadležnu ustanovu u državi rada o navedenim promjenama. Nadležne ustanove u državi rada i matičnoj državi mogu za vrijeme trajanja izaslanja kontrolirati postojanje svih potrebnih uvjeta za izaslanje. Ako se utvrdi da je potvrda A1 izdana temeljem **netočnih podataka** ili u drugim slučajevima koji su propisani Zakonom o općem upravnom postupku **Zavod je obavezan izdatu potvrdu A1 staviti izvan snage.**

Osim gore navedene redovne razmjene podataka između nadležnih ustanova, na razini Europske unije djeluje i Informacijski sustav unutarnjeg tržišta (tzv. IMI sustav), a služi državama članicama EU za elektroničku administrativnu suradnju, odnosno razmjenu podataka, između ostalog i o izaslanim radnicima. Putem navedenog sustava dolaze i zahtjevi za kontrolu i opsežno istraživanje pojedinih poslodavaca i izaslanih osoba kada se pojavi sumnja u drugoj državi članici EU za određenu nezakonitost ili nepravilnost u vezi izaslanih radnika.

1.3. Izaslanje samozaposlenih osoba u države članice EU odnosno u EGP

Odredbe uredbi EU omogućuju i samozaposlenim osobama (npr. obrtnici), ako ispunjavaju propisane uvjete te kada privremeno obavljaju svoju samostalnu djelatnost u drugoj državi članici EU, da se na njih primjenjuje zakonodavstvo matične države (npr. u RH).

Uvjeti koje samozaposlene osobe moraju ispunjavati su sljedeći:

- da izaslanje ne traje dulje od 24 mjeseca
- da redovito obavljaju djelatnost kao samozaposlene osobe u državi iz koje su izaslane
- da je djelatnost koju će obavljati u državi rada slične prirode onoj koju obavljaju u matičnoj državi

Smatra se da osoba obavlja djelatnost kao samozaposlena osoba u državi iz koje je izasлана **ako obavlja znatan dio svoje djelatnosti u toj državi**, a to se procjenjuje uz pomoć sljedećih kriterija koji moraju biti kumulativno ispunjeni:

- da je osoba obavljala djelatnost u svojstvu samozaposlene osobe u matičnoj državi **dva mjeseca prije izaslanja**

- da i na dalje ispunjava sve potrebne uvjete za obavljanje svoje djelatnosti kako bi je mogla nastaviti obavljati nakon povratka u matičnu državu. Smatra se da je samozaposlena osoba **ispunila uvjet za nastavak obavljanja svoje djelatnosti nakon završetka izaslanja** ako je:

- zadržala poslovni prostor u matičnoj državi
- plaćala porez i doprinose u matičnoj državi
- imala registriranu djelatnost kod nadležnog tijela u matičnoj državi (ako je ona potrebna u matičnoj državi) za vrijeme izaslanja.

Za prosudbu o tome **da li je djelatnost koju će samozaposlena osoba obavljati u državi u koju je izasлана slična onoj koju obavlja u matičnoj državi**, procjenjuje se stvarna priroda te djelatnosti pri čemu nije bitno smatra li se djelatnošću samozaposlene osobe ili zaposlene osobe u državi u koju je izasлана. **Načelno se smatra istom ona djelatnost koja se obavlja u istom sektoru.** Ipak treba imati u vidu da u istom sektoru postoje različite djelatnosti. Kako bi se utvrdilo radi li se o sličnoj djelatnosti, potrebno je prije izaslanja utvrditi stvarnu prirodu poslova koji će se obavljati. Npr. ne bi se smatralo da slične djelatnosti obavlja osoba koja redovno obavlja djelatnost kao stolar u jednoj državi članici i obavlja djelatnost turističkog vodiča u drugoj državi članici. Zato samozaposlena osoba treba predočiti potvrdu ili ugovor koji pojašnjava koji će se posao obavljati u drugoj državi članici EU.

Samozaposlena osoba koja se želi izaslati u države članice EU odnosno u EGP (radi dobivanja potvrde A1) treba dostaviti nadležnoj područnoj službi ili uredu Zavoda prema mjestu registracije, odnosno obavljanja djelatnosti **Zahtjev za izdavanje potvrde A1 - izaslanje samozaposlenih osoba u EU.**

Obvezna dokumentacija koja se dostavlja Zavodu uz **Zahtjev za izdavanje potvrde A1 je sljedeća:**

- popunjena tiskanica Zahtjev za izdavanje potvrde A1 – izaslanje samozaposlenih osoba u EU
- ugovor o sklopljenom poslu u drugoj državi članici
- potvrda Porezne uprave o visini dohotka ili dobiti za prethodnu godinu ili privremeno porezno rješenje
- potvrda Porezne uprave da nema duga** po osnovi javnih davanja (poreza i doprinosa), ako ti podaci nisu već iskazani na potvrdi o visini dohotka/dobiti
- dokaz o pravu korištenja poslovnog prostora** (ugovor o zakupu ili vlasnički list)

1.4. Radnici izasrani u države s kojima RH-a primjenjuje ugovore o socijalnom osiguranju

Republika Hrvatska je do 30. lipnja 2013. primjenjivala 25 međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju. Nakon stupanja RH-a u članstvo EU 16 ugovora s državama članicama zamijenjeno je uredbama EU. Uredbe EU zamjenjuju međunarodne ugovore o socijalnom osiguranju ali ih ne ukidaju. To znači da će primjena pojedinih odredbi tih ugovora biti moguća ako je to povoljnije za podnositelja zahtjeva ili ako pojedino pitanje nije uređeno uredbama EU.

Na snazi ostaju ugovori s tzv. „**ugovornim državama**“ koje nisu članice EU i to s: **Australijom, Bosnom i Hercegovinom, Kanađom, Provincijom Quebec, Makedonijom, Saveznom Republikom Jugoslavijom** (koji se primjenjuje u odnosima sa **Srbijom i Crnom Gorom**) i **Turskom.**

Posebno napominjemo da međunarodni ugovori s Australijom, Kanadom i Provincijom Quebec uređuju samo mirovinsko a ne i zdravstveno osiguranje.

Potvrde o pripadnosti socijalnom osiguranju sustavu Republike Hrvatske izdaje Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

Međunarodni ugovori o socijalnom osiguranju utvrđuju u kojoj državi ugovornici su zaposleni obvezno osigurani a time se utvrđuje i država ugovornica gdje se moraju uplaćivati doprinosi za obvezna osiguranja.

ističemo...

Kod izaslanih radnika primjenjuju se propisi o socijalnom osiguranju države ugovornice koja ih je izaslala na rad (misli se na državu u kojoj poslodavac ima sjedište iz koje ih je uputio na rad u inozemstvo) u drugu državu ugovornicu, **što znači da plaćaju obvezne doprinose u državi koja ih je izaslala.**

Detaljnije o ovoj problematici pišemo u okviru točke 1.8.2. ovog članka.

1.5. Radnici upućeni („izaslaní“) u države s kojima RH ne primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju (treće zemlje)

Kao prvo, treba reći da se ovi radnici upućeni na rad u države s kojima RH ne primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju **ne smatraju izaslanim radnicima te se za njih ne utvrđuju osnovice za obračun doprinosa** (mjesečna osnovica za obračun doprinosa iznos je što ga utvrđuje poslodavac polazeći od najviše mjesečne plaće koju bi izaslaní radnik ostvario za iste, odnosno za slične poslove u Republici Hrvatskoj prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu, uvećana za 20%) **kao kod ostalih izaslanih radnika u EU odnosno u EGP te u tzv. ugovorne države** (tj. u države s kojim RH primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju).

Ako je osoba zaposlena kod poslodavca sa sjedištem u jednoj državi a koja obavlja poslove u drugoj državi s kojom država sjedišta poslodavca nije zaključila ugovor o socijalnom osiguranju, onda se, u pravilu, primjenjuju propisi te druge države u koju je radnik upućen, što znači da je tamo osiguran i da tamo plaća obvezne doprinose. U ovom slučaju tuzemni poslodavac plaća i posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu – koji se obračunava po stopi od 10%. Međutim, ako poslodavac dokaže da je zdravstvenu zaštitu u inozemstvu osigurao kod stranog nositelja zdravstvenog osiguranja HZZO svojim rješenjem utvrđuje oslobođenje od plaćanja posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.

Detaljnije o ovoj problematici pišemo u okviru točke 1.8.3. ovog članka.

1.6. Prijava izaslanih radnika na mirovinsko osiguranje

Prema članku 9. stavku 1. točki 7. Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 157/13, 151/14, 33/15 i **93/15**) **obvezno su osigurani** izaslaní radnici koji za poslodavca sa sjedištem u Republici Hrvatskoj obavljaju poslove u drugoj državi te osobe na radu u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske u inozemstvu.

Prema članku 112. Zakona o mirovinskom osiguranju, podatke za vođenje matične evidencije obveznici dostavljaju u sljedećim rokovima:

- 1) podatke o početku poslovanja (obrazac M-11P/eM – 11P), prestanku poslovanja (obrazac M-12P/eM – 12P) i promjenama u poslovanju obveznika doprinosa (obrazac M-13P/eM –

13P) – **u roku od 24 sata** od početka ili prestanka poslovanja, odnosno na dan pravomoćnosti rješenja o upisu ili brisanju u odgovarajući registar, u roku od 24 sata od nastale promjene u poslovanju obveznika doprinosa

- 2) podatke o početku osiguranja (obrazac M-1P/eM – 1P), za osiguranike iz članka 9. stavka 1. točka 1. – 7. Zakona – **najranije osam dana prije početka rada, a najkasnije prije početka rada**
- 3) podatke o prestanku osiguranja (obrazac M-2P/eM – 2P) za osiguranike iz članka 9. stavka 1. točka 1. – 7. Zakona, **u roku od 24 sata od prestanka rada, odnosno prestanka radnog odnosa**
- 4) podatke o početku i prestanku osiguranja samostalni obveznici doprinosa – **u roku od 24 sata** od pravomoćnosti rješenja o upisu u odgovarajući registar
- 5) prijave o promjeni tijekom osiguranja (obrazac M-3P/eM – 3P) – **u roku od 24 sata** od nastale promjene
- 6) podatke o invalidima rada s pravom na profesionalnu rehabilitaciju – **na dan kada je rješenje o priznanju prava, odnosno prestanku tog prava postalo izvršno.**

Poslodavci i ostali obveznici podnose prijave za vođenje matične evidencije odnosno tiskanice prema članku 6. Pravilnika o vođenju matične evidencije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje („Narodne novine“, broj 159/13, 22/15, 57/15 i 125/15).

Ako su obveznici obračunavanja i plaćanja doprinosa po osnovi rada za više od tri osiguranika, poslodavci pravne i fizičke osobe su, prema članku 14. Pravilnika o vođenju matične evidencije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, obvezni dostavljati u elektroničkom obliku (e-prijava).

U svrhu priznavanja svojstva osiguranika, kojeg poslodavac šalje na rad u svojstvu izaslanog radnika već od prvog dana stjecanja svojstva osiguranika (trenutačno zaposlenje) poslodavac obvezno uspostavlja Zavodu prijavu o početku osiguranja (obrazac M-1P/eM – 1P), u koju kao osnovu osiguranja navodi: **izaslaní rad te kao datum stjecanja svojstva, datum zasnivanja radnog odnosa u svojstvu izaslanog radnika**, u skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom 7. Zakona o mirovinskom osiguranju.

Međutim, **ako je radnik već zatečen u radnom odnosu** kod poslodavca koji ga je naknadno izaslao na rad, poslodavac obvezno uspostavlja prijavu o promjeni tijekom osiguranja (obrazac M-3P/eM – 3P), kojom mijenja dosadašnju osnovu osiguranja u novu (izaslaní rad), s datumom promjene koji označava datum početka izaslanog rada.

U svrhu prestanka svojstva osiguranika izaslanog radnika poslodavac podnosi:

- obrazac M-2P/eM – 2P ako po završetku izaslanja izaslanom radniku prestaje radni odnos, ili
- obrazac M-3P/eM – 3P ako nakon završetka izaslanja izaslaní radnik nastavlja raditi kod poslodavca koji ga je izaslao na rad, ali ne više u svojstvu izaslanog radnika

1.7. U kojim je još državama članicama EU odnosno EGP obvezno ishođenje radne dozvole

Načelo Europske unije o slobodnom kretanju radnika podrazumijeva mogućnost zapošljavanja **bez obveze ishođenja radne dozvole** u bilo kojoj zemlji Europske unije, kao i **Norveškoj, Islandu i Lichtenštajnu (EGP) te Švicarskoj**. Postoji mogućnost da se primjena ovog načela privremeno odgodi do **maksimalno sedam godina (2+3+2)**.

Po završetku inicijalnog dvogodišnjeg razdoblja (1.7.2013.-30.6.2015.), ovu mogućnost zadržale su (do nove odluke 30.6.2018.) slijedeće države:

- Austrija
- Malta
- Nizozemska
- Slovenija
- Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske
- Lihtenštajn
- Švicarska

Treća faza početi će od 1. srpnja 2018. i traje do 30. lipnja 2020. godine te će države moći primjenjivati ograničenje samo u slučaju ozbiljnih poremećaja na tržištu rada ili prijetnje od takvih poremećaja. Uredbom o privremenoj primjeni pravila o radu državljana država članica i članova njihovih obitelji („Narodne novine“, broj 79/13) **RH-a je uvela ista ograničenja radnicima iz država članica EU-a** koje su hrvatskim radnicima ograničile pristup svojim tržištima rada. Državljanima iz navedenih država članica EU u pogledu prava na rad izjednačeni su s državljanima (strancima) iz trećih država. Međutim, ovdje ćemo samo napomenuti da je Zakon o strancima („Narodne novine“, broj 130/11 i 74/13) pod određenim uvjetima otvorio mogućnost dobivanja dozvole za rad i boravak za strance koji su vlasnici trgovačkih društava koji su **nositelji poticajnih mjera** ili koji su zaposleni u istim te za strance koji obavljaju **ključne poslove** u trgovačkim društvima (Marakeški ugovor).

Nakon godinu dana rada u jednoj od navedenih zemalja uz tzv. EU-radnu dozvolu hrvatski državljani mogu dobiti trajnu dozvolu rada u toj državi članici, neovisno o važećim ograničenjima za hrvatske građane.

istićemo...

U ostalim državama članicama Europske unije odnosno EGP hrvatski građani imaju slobodan pristup tržištu rada, **bez potrebe ishođenja radne dozvole** (Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Španjolska, Švedska, Norveška i Island).

Dakle, među članicama Europskog gospodarskog prostora (EGP), otvorena su tržišta rada Norveške i Islanda, dok je Lihtenštajn zadržao režim radnih dozvola na razdoblje do 30.6.2018. godine.

Rad u **Švicarskoj** moguć je uz radnu dozvolu pod uvjetima koji vrijede za građane trećih zemalja (zemalja koje nisu članice Europske unije), no od 1.7.2014. godine uvedena je zasebna kvota od ukupno 500 radnih dozvola isključivo za građane Hrvatske: 450 kratkoročnih L dozvola (u trajanju od 3 do 12 mjeseci) i 50 dugoročnih B dozvola (u trajanju do 5 godina uz mogućnost obnove).

EURES je mreža za suradnju čija je svrha olakšati slobodno kretanje radnika u 28 država članica EU-a, u Švicarskoj, Islandu, Lihtenštajnu i Norveškoj. Mreža se sastoji od: Europskog koordinacijskog ureda (ECO), Nacionalnih koordinacijskih ureda (NCO), partnera EURES-a i povezanih partnera EURES-a. Partneri u mrežu mogu uključivati javne službe za zapošljavanje (PES), privatne službe za zapošljavanje (PRES), sindikate, organizacije poslodavaca i druge važne dionike na tržištu rada. Partneri pružaju usluge informiranja, odabira radnika i zapošljavanja poslodavcima i tražiteljima posla, a Europski koordinacijski ured i nacionalni koordinacijski uredi nadziru organizaciju aktivnosti na europskoj i nacionalnoj razini. Na dalje,

EURES ima važnu ulogu u pružanju posebnih informacija i olakšavanju smještaja na radno mjesto u korist poslodavaca i pograničnih radnika u europskim prekograničnim regijama. EURES u praksi pruža svoje usluge putem portala i putem mreže od oko 1000 EURES-ovih savjetnika koji su u svakodnevnom kontaktu s tražiteljima posla i poslodavcima diljem Europe.

Na **EURES portalu** (Europski portal za mobilnost pri zapošljavanju) uz pomoć alata za pretraživanje, kao i mreže od preko 900 EURES savjetnika koji su Vam spremni pomoći, mogu se pronaći relevantne informacije o mobilnosti radnika, informacije o trenutno **otvorenim radnim mjestima** u 32 europske zemlje, registrirati besplatni **korisnički račun** te kreirati vlastiti životopis koji će biti vidljiv svim EURES registriranim poslodavcima i EURES savjetnicima koji poslodavcima pomažu pronaći prave kandidate. Na dalje, dio portala posvećen **uvjetima rada i života** može vas dobro upoznati s trenutnim stanjem u regiji potencijalnog zapošljavanja. Informacije o životu i radu dostupne su na engleskom, njemačkom i francuskom jeziku, te ponekad na jeziku predmetne države. Putem EURES portala dostupne su i informacije o **mogućnostima obrazovanja** na području koje pokriva EURES mreža.

1.8. Zdravstvena zaštita izasranih radnika

Zdravstvena zaštita izasranih radnika propisana je Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“, broj 80/13 i 137/13) te Pravilniku o pravima, uvjetima i načinu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite („Narodne novine“, broj 160/13, 11/15 i 16/15).

Od dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji u propisima koji propisuju korištenje prekogranične zdravstvene zaštite pojedini pojmovi imaju slijedeće značenje:

- **države EU:** države članice Europske unije,
- **države Europskog ekonomskog prostora** (Lihtenštajn, Norveška i Island – EPP),
- **ugovorne države:** države s kojima Republika Hrvatska ima sklopljen međunarodni ugovor, kojim je uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite,
- **treće države:** države koje nisu države EU i ugovorne države (države s kojima Republika Hrvatska nije sklopila ili preuzela međunarodni ugovor, odnosno sklopljenim međunarodnim ugovorom nije uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite),
- **inozemstvo:** druge države EU, ugovorne države i treće države,
- **prekogranična zdravstvena zaštita:** korištenje prava na zdravstvenu zaštitu u inozemstvu.

Prema članku 26. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, osigurana osoba ima pravo na teret sredstava obveznoga zdravstvenog osiguranja koristiti zdravstvenu zaštitu u **drugim državama članicama i trećim državama**. Pod zdravstvenom zaštitom podrazumijeva se pravo na upućivanje na liječenje, **pravo na korištenje zdravstvene zaštite za vrijeme privremenog boravka u državama** te pravo na drugu zdravstvenu zaštitu u skladu s odredbama propisa Europske unije, Direktive 2011/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2011. godine o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti, ovoga Zakona međunarodnih ugovora te općih akata Zavoda.

istićemo...

Ova Direktiva 2011/24/EU proširuje pravo na korištenje nužne zdravstvene zaštite u drugim državama članicama i na privatne pružatelje no ne na osnovi EKZO-a.

Troškove ove zdravstvene zaštite osigurana osoba će uvijek osobno podmiriti, a po povratku u RH-a od HZZO-a može tražiti nadoknadu nastalih troškova.

Ako se u provedenom postupku utvrdi da je zdravstvena zaštita bila nužne naravi, moguć je povrat nastalih troškova, ali ne više od iznosa koji je općim aktom HZZO-a utvrđen za ugovorne subjekte HZZO-a za istu zdravstvenu zaštitu.

Prava, uvjeti i način korištenja navedene zdravstvene zaštite propisani su Pravilnikom o pravima, uvjetima i načinu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite. Osim navedenog, navedenim se Pravilnikom (članci 17. i 18) propisuje osnovica, stopa te način obračuna i uplate posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u državama s kojima Republika Hrvatska nema sklopljeni međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju ili tim ugovorom nije uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite, ako plaćanje posebnog doprinosa nije utvrđeno posebnim zakonom.

Pravo na korištenje prekogranične zdravstvene zaštite ostvaruje osiguranik koji je upućen na rad ili stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje u inozemstvo i to:

- 1) osoba u radnom odnosu kod domaćeg ili stranog poslodavca sa sjedištem u Republici Hrvatskoj (članak 7. stavak 1. točka 1. Zakona),
- 2) osoba koja je izabrana ili imenovana na stalne dužnosti u određenim tijelima državne vlasti, odnosno jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave (članak 7. stavak 1. točka 2. Zakona),
- 3) član uprave trgovačkog društva i izvršni direktor trgovačkog društva (članak 7. stavak 1. točka 4. Zakona),
- 4) osoba koja na području Republike Hrvatske obavlja gospodarsku djelatnost obrta i s obrtom izjednačene djelatnosti, osoba koja samostalno u obliku zanimanja obavlja profesionalnu djelatnost te osoba koja obavlja djelatnost poljoprivrede i šumarstva (članak 7. stavak 1. točka 6. Zakona),
- 5) osoba koja je prekinula rad jer ju je pravna ili fizička osoba uputila na obrazovanje ili stručno usavršavanje ili poslijediplomski studij u inozemstvo (članak 7. stavak 1. točka 22. Zakona),
- 6) osoba upućena u inozemstvo u sklopu međunarodne tehničko-prosvjetne i kulturne suradnje (članak 7. stavak 1. točka 24. Zakona).

Pravo na korištenje prekogranične zdravstvene zaštite, osim gore navedenih osiguranika ostvaruju i osigurane osobe:

- 1) koje u inozemstvu borave radi **privatnog posla**, uključujući i članove obitelji gore navedenih osiguranika (supružnika i djecu) koji s njim borave u inozemstvu, te učenike, odnosno studente koji se u inozemstvu školuju prema vlastitom opredjeljenju,
- 2) kojima je Zavod pod uvjetima propisanim Zakonom i ovim Pravilnikom rješenjem odobrio korištenje zdravstvene zaštite u drugim državama EU, odnosno upućivanje na liječenje u inozemstvo.

Posebni doprinos za osiguranika upućenog na rad ili stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje u treće države plaća se po stopi od **10%** na osnovicu za obračun doprinosa za obvezna osiguranja sukladno posebnom zakonu, ako tim zakonom nije drukčije propisano.

Na dalje, prema članku 18. Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite posebni doprinos za osiguranu osobu iz članka 6. stavka 2. ovoga Pravilnika koja u trećoj državi boravi radi **privatnog posla plaća se po stopi od 0,45 % na proračunsku osnovicu (3.326,00)** važeću u vrijeme uplate posebnog doprinosa, po danu boravka u trećim državama. Posebni doprinos obračunava područna služba, odnosno regionalni ured Zavoda na osnovi prijave boravka i broja planiranih dana boravka u trećoj državi navedenih u prijavi te osiguranoj osobi izdaje nalog za uplatu. Osigurana osoba sama je obveznik plaćanja posebnog doprinosa, a obvezu plaćanja tog doprinosa za razdoblje u kojem boravi u trećim državama može preuzeti druga pravna ili fizička osoba koja je podnijela prijavu boravka osigurane osobe u trećoj državi. Posebni doprinos obračunava se i dospijeva na naplatu prije odlaska osigurane osobe u treće države i preduvjet je za izdavanje potvrde o pravu na korištenje zdravstvene zaštite u trećim državama. Posebni doprinos plaća se na način kako je to uređeno Naredbom o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba za kalendarsku godinu.

1.8.1. Privremeni rad na području druge države EU ili države EEP-a

Način korištenja zdravstvene zaštite osiguranih osoba jedne države članice EU/EEP za vrijeme njihova boravka u drugoj državi članici uređen je Uredbom br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. godine o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, kao **osnovnom uredbom**, te Uredbom br. 987/2009 od 16. rujna 2009. godine kojima se utvrđuje postupak provedbe Uredbe 883/2004 i koja se stoga naziva provedbenom uredbom.

Navedene uredbe u potpunosti su zamijenile bilateralne ugovore o socijalnom osiguranju koje je RH-a imala sklopljene do 1. srpnja 2013. godine s drugim državama članicama EU/EEP. Uredba 883/2004 uređuje pravo na zdravstvenu zaštitu u slučaju privremenog boravka, prebivališta, ili rada osigurane osobe na području druge države članice EU/EEP te planiranog liječenja. Pri tome, **razlog privremenog boravka nije od značenja** te je **način korištenja zdravstvene zaštite za vrijeme privremenog boravka** na području druge države članice EU jednak kako za osobu koja privremeno boravi u drugoj državi članici EU po **privatnom poslu, za vrijeme studija, službenog puta, privremenog rada na koje je upućena od strane poslodavca ili nekog drugog razloga.**

istićemo...

Stoga se navedene uredbe u pogledu zdravstvene zaštite tijekom privremenog boravka u drugoj državi članici jednako primjenjuju i na izaslane radnike i na druge osigurane osobe HZZO-a.

Za područje zdravstvene zaštite osoba može biti osigurana samo u jednoj državi članici EU/EEP, i to je za nju tzv. nadležna država te je u njoj njezin nadležni osiguravatelj.

Za izaslanog radnika nadležna država je država u kojoj je sjedište poslodavca koji ga upućuje na privremeni rad, što znači da je za izaslanog radnika kojeg je poslodavac sa sjedištem u RH-a uputio na rad u drugu državu članicu EU/EEP nadležna država RH-a, a HZZO nadležni osiguravatelj.

Izaslaní radnik (kao i ostale osobe za vrijeme privremenog boravka u drugu državu članicu EU/EEP) za vrijeme privremenog boravka u drugoj državi članici EU/EEP zdravstvenu zaštitu ostvaruje pod istim

uvjetima kao i osiguranici države boravka, pri čemu zdravstvenu zaštitu u skladu s Uredbom, **moгу koristiti isključivo kod ugovornih pružatelja zdravstvene zaštite** a to znači samo u okviru socijalnog osiguranja, **a ne i kod privatnika**.

Međutim, postoji mogućnost korištenja nužne zdravstvene zaštite u drugim državama članicama i **na privatne pružatelje** no ne na osnovi EKZO-a sukladno Direktivi 2011/24/EU te mogućnost nadoknade tako učinjenih troškova osiguranoj osobi.

Prema članku 19. Uredbe 883/2004, osigurana osoba i članovi njezine obitelji koji borave u državi članici koja nije nadležna država, pa tako i izasrani radnik te članovi njegove obitelji, **imaju tijekom boravka u toj državi pravo na zdravstvenu zaštitu koja je s medicinskog gledišta nužna**, uzimajući u obzir prirodu davanja i očekivanu dužinu boravka.

ističemo...

Pravo na zdravstvenu zaštitu osigurane osobe (pa onda i izasrani radnik) ostvaruju na temelju Europske kartice zdravstvenog osiguranja (**EKZO**), ili na engleskom jeziku *European Health Insurance Card (EHIC)*.

Pod nužnu zdravstvenu zaštitu ubrajaju se slijedeće zdravstvene usluge:

- koje su s medicinskog gledišta nužne kako osigurana **osoba ne bi bila prisiljena da se vrati u matičnu državu članicu prije kraja planiranog boravka** radi podvrgavanja potrebnom liječenju (procjenu o tome da li je zdravstvena usluga nužna obavlja liječnik ustanove u kojoj osoba koristi zdravstvenu zaštitu na temelju EKZO-a)
- koje se pružaju **radi liječenja kroničnih bolesti** (npr. kontrola krvnog tlaka) odnosno za već postojeće dijagnoze, kao porod te zdravstvene usluge vezane za trudnoću, **no ne kao cilj privremenog boravka u drugoj državi članici (porod ili liječenje postojeće kronične bolesti)**
- dijaliza, terapija kisikom, kemoterapija, specijalni tretmani za astmu i dr.** (kako bi osiguranik ostvario na temelju EKZO-a pravo na te usluge, potrebno je da se prije dolaska naruči za tražene usluge kod samog ugovornog pružatelja zdravstvene usluge).

Nužnu odnosno neodgodivu zdravstvenu zaštitu na opisani način osigurana osoba HZZO-a ostvaruje temeljem EKZO-a na teret HZZO-a, pri čemu je obvezna platiti jedino participaciju ako je ona predviđena i za osigurane osobe države privremenog boravka.

Ako je osiguranoj osobi zdravstvena zaštita koju je koristila temeljem EKZO-a ipak naplaćena, ona ipak ima pravo nakon povratka u RH-a podnijeti **pismeni zahtjev** za nadoknadu nastalih troškova podružnoj službi ili regionalnom uredu HZZO-a koji je nadležan prema njezinom prebivalištu. Uz zahtjev osigurana osoba je obvezna priložiti medicinsku dokumentaciju o pruženim zdravstvenim uslugama i original računa koji glasi na njezino ime iz kojeg je vidljivo koje zdravstvene usluge su joj pružene te da je račun plaćen.

EKZO ne vrijedi za **planirano liječenje u inozemstvu**, te je za takvo liječenje prethodno potrebno HZZO-u podnijeti pismeni zahtjev radi izdavanja odobrenja.

EKZO ne pokriva troškove zdravstvene zaštite korištene kod **privatnih pružatelja te putne troškove** prilikom povratka u RH-a, a nakon nastanka osiguranog slučaja. Treba reći da se na temelju EKZO-a još uvijek ne može koristiti nužna zdravstvena zaštita u Švicarskoj.

Radi izdavanja Europske kartice zdravstvenog osiguranja potrebno je podnijeti zahtjev putem web portala <http://www.cezih.hr/EhicRequest/request.html> ili se osobno zahtjevom obratiti regionalnom uredu ili podružnoj službi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) koji je nadležan prema mjestu vašeg prebivališta.

EKZO se izdaje **besplatno**, a uvjet za njezino izdavanje je da ste uredno prijavljeni na obvezno zdravstveno osiguranje. Ujedno se ne naplaćuje poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu (tzv. "putno osiguranje").

Isti doprinos će se i na dalje naplaćivati za odlaske u države koje nisu članice EU budući da se u odnosima s tim državama ne primjenjuju europski pravni propisi o koordinaciji. Karticu možete preuzeti u roku od 8 dana od dana predaje zahtjeva na adresi regionalnog ureda odnosno podružne službe HZZO-a koju ste izabrali za podizanje kartice. Europska kartica zdravstvenog osiguranja važi do datuma koji je na njoj naveden a u pravilu tri godine. Izdavanje nove Europske kartice zdravstvenog osiguranja možete zatražiti u roku 30 kalendarskih dana prije isteka važeće a ako izgubite zdravstveno osiguranje, obvezni ste istu karticu predati nadležnom uredu odnosno podružnoj službi HZZO-a.

ističemo...

Kartica se, u pravilu, izdaje na razdoblje od godinu dana, međutim, za **izaslane radnike** koji su upućeni na privremeni rad u drugu državu članicu Europske unije, HZZO će je izdati za cjelokupno razdoblje izaslanja (najdulje dvije godine). Na isto razdoblje karticu će izdati i članovima uže obitelji (bračnom drugu i djeci) koji borave u inozemstvu s izaslanim radnikom.

HZZO izdaje izaslanom radniku **samo EKZO** kao dokument kojim ostvaruje pravo na korištenje zdravstvene zaštite za vrijeme izaslanja. Zahtjev za izdavanje EKZO-a može podnijeti sam radnik ili poslodavac te karticu mora osobno preuzeti radnik ili poslodavac.

Poslodavcu se omogućuje podnošenje zahtjeva za sve izaslane radnike istodobno na temelju zahtjeva i popisa radnika u kojem se naznačava njihovo ime i prezime, OIB, te razdoblje izaslanja, a isti popis je potrebno potpisati i ovjeriti od strane ovlaštene osobe poslodavca. Ako poslodavac želi osobno i preuzeti EKZO za sve radnike, isto je potrebno naglasiti prilikom podnošenja zahtjeva kako bi se sve kartice dostavile u jednom paketu za preuzimanje. **Uz zahtjev za izdavanje EKZO-a poslodavac je obvezan za svakog izaslanog radnika priložiti presliku obrasca A1.**

ističemo...

Od 1. srpnja 2013. godine HZZO je prestao biti nadležan za izaslanja u države članice EU/EEP te se prijava samog izaslanja radnika podnosi HZZO-u koji za izaslane radnike izdaje **potvrdu A1 kao dokaz o pripadnosti hrvatskom sustavu socijalnog osiguranja**.

Korisniku hrvatske mirovine, HZZO će izdati EKZO na njegov zahtjev. Ako korisnik mirovine živi u Hrvatskoj, ali prima mirovinu iz neke druge države članice Europske unije i u Hrvatskoj je prijavljen na zdravstveno osiguranje kao **inozemni umirovljenik**, EKZO će izdati **nositelj zdravstvenog osiguranja države iz koje prima mirovinu**.

Ako korisnik mirovine živi u Hrvatskoj i prima mirovinu iz više država članica Europske unije, **no ne iz Hrvatske**, EKZO će mu izdati nositelj zdravstvenog osiguranja države članice Europske unije u kojoj je ostvario većinski staž.

Na isti način, EKZO će se izdati i osobama koje su prijavljene na obvezno zdravstveno osiguranje kao članovi obitelji.

Ako osoba ima prebivalište u Hrvatskoj, **a zdravstveno osiguranje ostvaruje preko člana svoje obitelji koji je zaposlen u jednoj od država članica Europske unije**, zdravstvenu zaštitu u Hrvatskoj će koristiti temeljem hrvatske zdravstvene iskaznice na jednak način kao i ostali hrvatski osiguranci. No, EKZO će mu izdati inozemni nositelj zdravstvenog osiguranja države u kojoj je zaposlen član obitelji preko kojega je prijavljen na zdravstveno osiguranje.

Pogranični radnik je osoba koja radi ili obavlja djelatnost u jednoj državi članici Europske unije, a ima prebivalište u drugoj državi članici i u državu prebivališta se, u pravilu, vraća dnevno ili najmanje jednom tjedno. Pograničnom radniku će EKZO izdati ustanova u državi zaposlenja.

Ako iz nekog razloga osigurana osoba **nije u posjedu EKZO** za vrijeme dok se nalazi u inozemstvu, može se obratiti izravno nadležnom područnom uredu HZZO-a radi izdavanja **Certifikata**. Izdavanje Certifikata može se zatražiti i preko ustanove u mjestu boravka ili možete osobno podmiriti troškove te po povratku u Hrvatsku zatražiti njihovu naknadu.

Certifikat (papirnatí dokument koji privremeno zamjenjuje EKZO) **se izdaje:**

- u slučaju krađe, gubitka EKZO ili u slučaju kada osigurana osoba Zavoda ostane bez EKZO zbog nekog drugog razloga (certifikat se izdaje do kraja razdoblja važenja izdane EKZO),
- u slučaju neočekivanog iznenadnog odlaska u inozemstvo (certifikat se izdaje za razdoblje boravka u određenoj državi),
- u slučajevima kada je iz evidencije HZZO-a očigledno da osigurana osoba ima pravo na zdravstveno osiguranje kraće od 30 dana (certifikat vrijedi do isteka osiguranja).

Certifikat osiguranoj osobi izdaje nadležni regionalni ured ili područna služba HZZO-a, odmah po zaprimanju zahtjeva, s važenjem od jednog do najviše 90 dana. Certifikat se može jednostavno faksirati na određeni broj faksa u inozemstvu (broj zdravstvene ustanove u kojoj se osiguranik liječi ili neki drugi broj) koji se navode prilikom traženja njegova izdavanja.

1.8.2. Privremeni rad na području ugovornih država

Ugovorne države su države s kojima Republika Hrvatska ima sklopljen međunarodni ugovor kojim je uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite.

Nakon 1 srpnja 2013. godine na snazi su ostali ugovori o socijalnom osiguranju (kojima je obuhvaćeno obvezno zdravstveno osiguranje i zdravstvena zaštita) između RH-a s **Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom, Srbijom, Makedonijom i Turskom**.

Prema članku 8. Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite, osiguranik koji je upućen na rad, stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje **u ugovorne države ili treće države na rok duži od 30 dana ostvaruje pravo na prekograničnu zdravstvenu zaštitu pod uvjetom da je prije odlaska u inozemstvo** od strane poslodavca, tijela državne vlasti, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačkog društva, osobe koja u Republici Hrvatskoj obavlja gospodarsku ili profesionalnu djelatnost, odnosno djelatnost poljoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: podnositelj prijave) **podnesena** područnoj službi, odnosno

regionalnom uredu Zavoda **prijava o upućivanju na rad, stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje u inozemstvu**.

Podnositelj prijave obavezan je uz prijavu o upućivanju u ugovornu državu ili treću državu na rad, odnosno stručno usavršavanje ili obrazovanje koje se obavlja uz rad podnijeti:

- **fotokopiju ugovora o radu,**
- **akt o upućivanju osiguranika u ugovornu državu ili treću državu na rad,** stručno usavršavanje odnosno obrazovanje s naznakom vremenskog razdoblja na koje se upućuje,
- **liječničku svjedodžbu** o zdravstvenoj sposobnosti osiguranika, ne stariju od 90 dana, kojom je prije odlaska u ugovornu državu ili treću državu potvrđeno da je osiguranik sposoban za obavljanje poslova radi kojih se upućuje na rad, stručno usavršavanje odnosno obrazovanje.

Pod **liječničkom svjedodžbom** podrazumijeva se svjedodžba koju izdaje doktor specijalist medicine rada u ugovornoj zdravstvenoj ustanovi koja u svom sastavu ima djelatnost medicine rada, odnosno ugovorni doktor specijalist medicine rada privatne prakse. **Liječnička svjedodžba vrijedi** najkasnije do datuma do kojeg je svjedodžbom utvrđena obveza ponovne provjere zdravstvene sposobnosti osiguranika.

ističemo...

Dakle, dok se prijava izaslanstva u drugu državu članicu EU/EEP podnosi HZMO-u, prijava izaslanstva u ugovornu državu podnosi se i na dalje u HZZO-u.

Prijava boravka u ugovornoj državi podnosi se, u pravilu, 8 dana prije dana odlaska osiguranika u ugovornu državu a najkasnije prije odlaska (prijavu je obvezna zaprimiti i provesti svaka područna služba odnosno svaki regionalni ured Zavoda).

Prijava i odjava boravka u ugovornoj državi ili trećoj državi osiguranika provodi se **putem tiskanice 4 – Prijava** – odjava boravka u ugovornoj državi ili trećoj državi koja se može preuzeti s web stranica Zavoda na adresi: www.hzzo.hr pod „Tiskanice“.

Na osnovi uredno podnesene prijave područna služba odnosno regionalni ured Zavoda izdaje osiguraniku kojeg se **upućuje na rad**, stručno usavršavanje odnosno obrazovanje u ugovornu državu, **potvrdu** (ugovorena potvrda) čiji je oblik i sadržaj utvrđen tim ugovorom koji je RH-a sklopila s državom u koju se radnik upućuje. Za osiguranike upućene na rad u ugovornu državu potvrda se izdaje za razdoblje važenja liječničke svjedodžbe (**potvrda se izdaje osiguraniku prije odlaska na rad**).

Podnositelj prijave boravka u ugovornoj državi obavezan je u roku od 8 dana od dana prestanka rada, stručnog usavršavanja odnosno obrazovanja **u ugovornoj državi ili trećoj državi** podnijeti odjavu rada, stručnog usavršavanja odnosno obrazovanja osiguranika u ugovornoj državi ili trećoj državi područnoj službi odnosno regionalnom uredu Zavoda na **tiskanici 4** – odjava boravka u ugovornoj ili trećoj državi.

ističemo...

Ako poslodavac nije proveo opisani postupak prijave, obavezan je sam snositi troškove zdravstvene zaštite kojom se radnik koristio u inozemstvu.

Nakon dolaska u mjesto boravka, ugovorena potvrda o korištenju zdravstvene zaštite u inozemstvu predaje se najbližoj bolesničkoj blagajni u zamjenu za potvrdu na osnovi koje će u slučaju potrebe

koristiti zdravstvene usluge **ali isključivo kod ugovornih doktora i javnih zdravstvenih usluga. Obveza plaćanja postoji samo za troškove participacije** ako su predviđene i za osigurane osobe države boravka.

Sukladno sklopljenim ugovorima o socijalnom osiguranju, **izaslati radnici** koji su upućeni na rad u Srbiju, Crnu Goru, Makedoniju i Tursku, na temelju izdane potvrde ostvaruju **punu zdravstvenu zaštitu**, dok izaslati radnici koji su upućeni na rad u Bosnu i Hercegovinu ostvaruju pravo na hitne zdravstvene usluge.

Ako je izaslanom radniku u ugovornoj državi, unatoč pribavljenoj ugovorenoj potvrdi, naplaćena zdravstvena zaštita u opsegu određenom u pojedinim međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju, izaslati radnik ima pravo podnijeti HZZO-u zahtjev za nadoknadu naplaćenih troškova uz koji je obavezan priložiti medicinsku i računsku dokumentaciju.

Tablica 1. Pregled dozvoljenog trajanja izaslanja, propisanih potvrda o pripadnosti sustavu socijalnog osiguranja i pravu na zdravstvenu zaštitu te opseg ugovorene zdravstvene zaštite

Država	Dozvoljeno trajanje izaslanja		Potvrde o pripadnosti sustavu osiguranja	Potvrde o pravu na zdravstvenu zaštitu	Opseg ugovorene zdravstvene zaštite
	Zaposlenici	Samostalna djelatnost			
Bosna i Hercegovina	24	12	HR/BH 1	HR/BH 4	hitno potrebne zdravstvene usluge
Crna Gora	24	12	HR/SCG 101	HR/SCG 111A	puna zdravstvena zaštita
Makedonija	24	12	HR/RM 1	HR/RM 4	puna zdravstvena zaštita
Srbija	24	12	HR/SRG 101	HR/SRG 111A	puna zdravstvena zaštita
Turska	24	24	HR/TR1	HR/TR3	puna zdravstvena zaštita

1.8.3. Privremeni rad na području trećih država

Treće države su države koje nisu države članice EU i ugovorne države (države s kojima Republika Hrvatska nije sklopila ili preuzela međunarodni ugovor, odnosno sklopljenim međunarodnim ugovorom nije uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite).

Prema članku 8. Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite, osiguranik koji se upućuje na rad, stručno usavršavanje odnosno obrazovanje u ugovorne države ili **treće države na rok duži od 30 dana ostvaruje pravo na prekograničnu zdravstvenu zaštitu pod uvjetom da je prije odlaska u inozemstvo** od strane poslodavca, tijela državne vlasti, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačkog društva, osobe koja u Republici Hrvatskoj obavlja gospodarsku ili profesionalnu djelatnost, odnosno djelatnost poljoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: podnositelj prijave) **podnesena** područnoj službi, odnosno regionalnom uredu Zavoda **prijava o upućivanju na rad, stručno usavršavanje odnosno obrazovanje u inozemstvo**.

Dakle, postupak za radnike koji su upućeni na rad u treće države i ostvarivanje zdravstvene zaštite u trećim državama putem izdane potvrde od strane HZZO-a je isti kao i kad se radnik upućuje na rad u ugovorne države što smo prethodno opisali. Isto tako se **potvrda** o pravu na zdravstvenu zaštitu u trećim državama predaje najbližoj bolesničkoj blagajni u zamjenu za potvrdu osnovom koje će u slučaju

potrebe koristiti zdravstvene usluge **ali isključivo kod ugovornih i javnih zdravstvenih ustanova**. Obveza plaćanja troškova se odnosi **samo za troškove participacije** ako su predviđeni i za osigurane osobe države boravka.

Prema članku 19. stavku 2. Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite, radnik upućen na rad u treće države a **na temelju izdane potvrde** o pravu na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu, u trećim državama **ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu koja se ne može odgoditi do povratka u RH-a**.

No, sukladno članku 34. stavku 4. Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite, zdravstvenu zaštitu **će morati uvijek osobno podmiriti sam radnik upućen na rad u treće države**, a nakon povratka u RH-a HZZO-u će podnijeti zahtjev za nadoknadu plaćenih troškova za zdravstvene usluge te uz zahtjev za naknadu troškova priložiti originalnu medicinsku dokumentaciju o pruženim zdravstvenim uslugama s prijevodom na hrvatski jezik i original računa koji glasi na ime osigurane osobe iz kojeg je vidljivo koje su zdravstvene usluge pružene osiguranoj osobi te da je račun plaćen.

Ako se u provedenom postupku utvrdi da se korištena zdravstvena zaštita nije mogla odgoditi do povratka u RH-a, osigurana osoba ima pravo na povrat stvarnih troškova, smanjenog za iznos propisanog sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite propisanog u skladu sa Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju.

1.8.4. Naknada plaće za bolovanje (za vrijeme privremene nesposobnosti za rad) izaslanog radnika

Prema članku 50. Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja („Narodne novine“, broj 49/14, 51/14, 11/15 i 17/15), osiguraniku koji je **upućen na rad** (izaslati radnik) u drugu državu EU **naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti** koja tereti sredstva Zavoda, odnosno državnog proračuna **isplaćuje poslodavac**, odnosno **Zavod** za sve vrijeme dok privremena nesposobnost traje, **bez obveze da se osiguranik radi nastavka isplate naknade plaće vrati u Republiku Hrvatsku**.

Osiguraniku koji je upućen na rad u **ugovornu državu ili treću državu** naknada plaće pripada u skladu s odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja **s time da se isplaćuje na teret sredstava Zavoda odnosno državnog proračuna samo za vrijeme njegovog boravka u Republici Hrvatskoj**, osim u slučajevima korištenja rodiljnog dopusta i dopusta za slučaj smrti djeteta iz članka 39. točke 7. i 8. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju kada se naknada plaće isplaćuje i **za vrijeme boravka izvan Republike Hrvatske**.

Za radnika **upućenog na rad** (izaslanog radnika) je sukladno članku 54. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju **osnovica za naknadu plaće mjesečna osnovica osiguranja** (propisana propisima o obveznim doprinosima) **za obračun i uplatu doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje za posljednjih šest mjeseci** prije mjeseca u kojem je nastupio osiguranik slučaj na osnovi kojeg se stječe pravo na naknadu plaće, umanjena za zakonom propisane obvezne doprinose, poreze i prireze.

1.8.5. Prijava izaslatih radnika na obvezno zdravstveno osiguranje

Prema članku 7. stavku 1. točki 1. i stavku 4. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, izaslati radnici su obvezno osigurani

(opaska autora: iz ovih odredbi nije baš razvidno obvezno osiguranje izaslanih radnika upućenih na rad u inozemstvu).

Pravilnik o načinu prijavljivanja i odjavljivanja te stjecanju statusa osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“, broj 82/14 i 17/15) propisuje tko su obveznici podnošenja prijave, promjene i odjave u obveznom zdravstvenom osiguranju, način prijavljivanja i odjavljivanja te utvrđivanja statusa osigurane osobe, datum početka i prestanka statusa osigurane osobe, datum početka i datum prestanka ostvarivanja prava i obveza iz obveznog zdravstvenog osiguranja, kao i način utvrđivanja i provjere okolnosti koje su osnova za stjecanje odnosno gubitak statusa osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju.

Navedenim Pravilnikom propisuje se i dokumentacija kojom se dokazuje zakonska osnova osiguranja u obveznom zdravstvenom osiguranju.

Postupak stjecanja statusa, promjene u statusu te prestanak statusa u obveznom zdravstvenom osiguranju provodi se na osnovi podnesene prijave Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje.

Status osigurane osobe utvrđuje područna služba odnosno regionalni ured Zavoda na osnovi zaprimljene prijave na obvezno zdravstveno osiguranje i njezine ovjere od strane ovlaštenog radnika Zavoda. Status osigurane osobe utvrđuje se prema područnoj službi odnosno regionalnom uredu Zavoda na području kojega osoba za koju je podnesena prijava na obvezno zdravstveno osiguranje ima utvrđeno prebivalište, a za stranca odobren stalni odnosno privremeni boravak. Osobi koja nema prebivalište u Republici Hrvatskoj a ima mjesto rada u Republici Hrvatskoj, status osigurane osobe utvrđuje se prema područnoj službi odnosno regionalnom uredu Zavoda nadležnom prema mjestu rada.

ističemo...

Prijava na obvezno zdravstveno osiguranje, prijava promjene u obveznom zdravstvenom osiguranju te prijava prestanka statusa u obveznom zdravstvenom osiguranju podnosi se u roku od 8 dana od dana nastanka, promjene ili prestanka okolnosti na osnovi kojih se stječe ili prestaje status osigurane osobe

Prijavljivanje na obvezno zdravstveno osiguranje, promjene u obveznom zdravstvenom osiguranju i odjavljivanje s obveznog zdravstvenog osiguranja provodi se putem slijedećih tiskanica:

- 1) **tiskanice 1** – za osiguranika: Prijava/Odjava/Promjena u obveznom zdravstvenom osiguranju
- 2) **tiskanice 2** – za osiguranu osobu/osiguranu osobu – člana obitelji osiguranika: Prijava/Odjava/Promjena u obveznom zdravstvenom osiguranju.

Prijava i odjava boravka u ugovornoj državi ili trećoj državi osiguranika provodi se putem tiskanice 4 – Prijava – odjava boravka u ugovornoj državi ili trećoj državi što je detaljno obrađeno pod točkom 1.8.2. i 1.8.3. ovog članka.

Međutim, od 17. srpnja 2014. prijava na mirovinsko osiguranje ujedno je i prijava na obvezno zdravstveno osiguranje jer su Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje 16. srpnja 2014. potpisali sporazum o razmjeni podataka.

Dakle, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO) i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) uspostavili su razmjenu odnosno preuzimanje podataka u elektroničkom obliku, koji se odnose na činjenice o radnopravnom statusu osiguranika odnosno o

statusu osiguranja i za one koji u obveznom mirovinskom osiguranju nisu na temelju radnog odnosa (to se, naravno, odnosi i na izaslane radnike). Povezivanjem sustava HZMO-a i HZZO-a, te preuzimanjem podataka, olakšava se postupak prijavljivanja u zdravstveni sustav tako da obveznici više ne moraju podnositi dvije prijave u dva sustava, nego samo jednu prijavu u mirovinski sustav. Svaki obveznik podnošenja prijave u roku od 24 sata dužan je činjenicu o početku mirovinskog osiguranja dostaviti u Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje. Prijavom u sustav mirovinskog osiguranja **poslodavci više nisu obvezni osobno podnositi prijavu u sustav obveznog zdravstvenog osiguranja.**

2. Ostale obveze vezane za izaslanog radnika

2.1. Odjava prebivališta i prijava privremenog odlaska izvan RH-a koji će trajati duže od godinu dana

Prema Zakonu o prebivalištu („Narodne novine“ broj 144/12 i 158/13), **prebivalište** je mjesto i adresa u Republici Hrvatskoj na kojoj se osoba **trajno nastanila** radi ostvarivanja svojih prava i obveza vezanih uz životne interese, kao što su obiteljski, profesionalni, ekonomski, socijalni, kulturni i drugi interesi, dok je **boravište** mjesto i adresa u Republici Hrvatskoj gdje osoba **privremeno boravi**, ali se na toj adresi nije trajno nastanila. Boravište se prijavljuje **ako će trajati dulje od 3 mjeseca.**

Osoba koja se **trajno iseljava iz Republike Hrvatske** dužna je prije iseljenja odjaviti prebivalište u policijskoj upravi/poliicijskoj postaji u kojoj ima prijavljeno prebivalište. Ako osoba propusti odjaviti prebivalište prije iseljenja, odjavu mora zatražiti u roku od 15 dana od dana useljenja u drugu državu putem nadležne diplomatske misije - konzularnog ureda Republike Hrvatske u državi u koju se iselila.

Građani su dužni kada **privremeno odlaze** izvan Republike Hrvatske **na razdoblje dulje od godinu dana u svrhu obrazovanja, obavljanja poslova koji nisu trajnog karaktera** i vezani su za određeno razdoblje dugotrajnog liječenja i drugih razloga, o tome obavijestiti policijsku upravu ili postaju na čijem području imaju prijavljeno prebivalište. Ako o privremenom odlasku propuste obavijestiti policijsku upravu ili postaju prije svog odlaska u inozemstvo, obavijest mogu dostaviti i putem nadležne diplomatske misije – konzularnog ureda Republike Hrvatske na čijem području borave u inozemstvu. O razlozima privremenog boravka izvan Republike Hrvatske moraju priložiti odgovarajuću dokumentaciju.

Nakon povratka u Republiku Hrvatsku građani o povratku moraju obavijestiti policijsku upravu ili postaju na čijem području imaju prijavljeno prebivalište.

Ako građanin **u inozemstvu ostane i nakon proteka pet godina** od dana odlaska, dužan je to ponovno prijaviti (policijskoj upravi ili postaji neposredno ili putem diplomatske misije – konzularnog ureda Republike Hrvatske na čijem području boravi u inozemstvu), a u slučaju dužeg ostajanja u inozemstvu prijavu mora obnavljati svake tri godine i prilagati dokumentaciju o razlozima boravljenja izvan Republike Hrvatske. U tim slučajevima građaninu se neće, po službenoj dužnosti, odjaviti prebivalište u Republici Hrvatskoj jer on odgovarajućom dokumentacijom dokazuje da u inozemstvu zbog nekog razloga boravi privremeno te da mu nije namjera trajno se iseliti iz Republike Hrvatske.

Posebno napominjemo da su građani koji se već nalaze u inozemstvu duže od godinu dana radi obrazovanja, obavljanja poslova

koji nisu trajnog karaktera i vezani su za određeno razdoblje, dugotrajnog liječenja i drugih razloga, **dužni u roku od dvije godine** od stupanja ovog Zakona (29. prosinca 2012.) **o tome obavijestiti policijsku upravu** ili postaju na čijem području imaju prijavljeno prebivalište ili diplomatsku misiju-konzularni ured Republike Hrvatske na čijem području borave u inozemstvu te im o razlozima privremenog boravka izvan Republike Hrvatske moraju dostaviti odgovarajuću dokumentaciju.

2.2. DOH-Q Obrazac

Prema članku 3. stavku 1. točki 9. Odluke o prikupljanju podataka za potrebe sastavljanja platne bilance, stanja inozemnog duga i stanja međunarodnih ulaganja („Narodne novine“, broj 103/12, 10/14 i 45/15) rezidenti su dužni Hrvatsku narodnu banku, između ostalog, izvještavati, u rokovima i na način propisan odredbama navedene Odluke, i o isplatama plaća, dodataka na plaće i drugih naknada na osnovi rada nerezidentima.

Rezidentima se smatraju:

- pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, osim njihovih podružnica u inozemstvu,
- podružnice stranih trgovačkih društava i trgovaca pojedinaca upisane u registar koji se vodi kod nadležnog tijela državne vlasti ili uprave u Republici Hrvatskoj,
- trgovci pojedinci, obrtnici i druge fizičke osobe sa sjedištem odnosno prebivalištem u Republici Hrvatskoj koje samostalnim radom obavljaju gospodarsku djelatnost za koju su registrirane,
- fizičke osobe s prebivalištem u Republici Hrvatskoj,
- fizičke osobe koje borave u Republici Hrvatskoj na osnovi važeće dozvole boravka u trajanju od najmanje 12 mjeseci osim diplomatskih i konzularnih predstavnika stranih zemalja te članova njihovih obitelji i
- diplomatska, konzularna i druga predstavništva Republike Hrvatske u inozemstvu koja se financiraju iz Proračuna te hrvatski državljani zaposleni u tim predstavništvima i članovi njihovih obitelji.

Sve druge osobe koje nisu gore navedene smatraju se **nerezidentima** i za iste je potrebno popuniti Obrazac DOH-Q.

U samom Obrascu DOH-Q je naznačeno da se nerezidentima smatraju fizičke osobe s prebivalištem ili boravištem u inozemstvu ali i one fizičke osobe koje borave u RH-a, međutim, kraće od 12 mjeseci.

Zbog svega navedenoga smatramo da se Obrazac DOH-Q mora popuniti i dostaviti HNB-u i za isplate hrvatskim državljanima izaslanim na rad u inozemstvo ako su isti stekli prebivalište/boravište u inozemstvu (duže od godinu dana).

Posebno treba podsjetiti da su obveznici izvještavanja pravne osobe rezidenti koji obave isplate neto plaće, dodatke na plaće te druge naknade na osnovi rada **nerezidentima**, osim onih koji su odabrani u uzorak za dostavu mjesečnog ili tromjesečnog izvješća US-PB.

3. Obračun i plaćanje doprinosa

Iz prethodnih točaka ovog članka razvidno je da se mora strogo voditi računa o tome da li je izasrani radnik izaslan (upućen na rad) u države članice EU odnosno države EGP (Europski gospodarski prostor), u države s kojima RH primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju ili se radi o trećim državama.

S tim u svezi, odredbama Zakona o doprinosima („Narodne novine“, broj 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, **144/12**, **148/13**, **41/14** i **143/14**) i Pravilnika o doprinosima („Narodne novine“, broj 2/09, 9/09, 97/09, 25/11, 61/12, **86/13** i **157/13**) **propisano je da se oni primjenjuju i na obveze doprinosa za osobe koje u drugim državama članicama obavljaju djelatnost zaposlene ili samoza-**

poslene osobe, a prema kojima se, sukladno odredbama članka 11. do 16. Uredbe (EZ) br. 883/2004, primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske.

Izasrani radnici čitavo vrijeme izaslanja ostaju obvezno osigurani u RH-a te je za njih poslodavac obavezan obračunavati i plaćati doprinose prema Zakonu o doprinosima i Pravilniku o doprinosima.

Ovdje posebno napominjemo da se hrvatski radnici upućeni na rad u države s kojima RH **ne primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju ne smatraju izaslanim radnicima te se za njih ne utvrđuju osnovice za obračun doprinosa** (mjesečna osnovica za obračun doprinosa iznos je što ga utvrđuje poslodavac polazeći od najviše mjesečne plaće koju bi izasrani radnik ostvario za iste odnosno za slične poslove u Republici Hrvatskoj prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu, uvećana za 20%) **kao kod ostalih izaslanih radnika u EU odnosno u EGP te u tzv. ugovorne države** (tj. u države s kojim RH primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju).

U nastavku, radi boljeg razumijevanja, dajemo popis država i potrebnih **potvrda o pripadnosti socijalnom osiguranju**:

Tablica 2: Popis država i potvrda o socijalnom osiguranju koje izdaju te države

R. br.	Države	Potvrde o socijalnom osiguranju
1.	EUROPSKA UNIJA: Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Španjolska, Rumunjska, Velika Britanija, Slovenija, Slovačka i Švedska	A 1
2.	EUROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR: Island, Norveška i Lihtenštajn	A 1*
3.	ŠVICARSKA	A 1**
4.	DRŽAVE S KOJIMA RH PRIMJENJUJE UGOVOR O SOCIJALNOM OSIGURANJU:	
	Bosna i Hercegovina - potvrde o pripadnosti sustavu osiguranja i prava na zdravstvenu zaštitu	BH/HR 1/ BH/HR 4
	Crna Gora - potvrde o pripadnosti sustavu osiguranja i prava na zdravstvenu zaštitu	SCG/HR 101/SCG/HR 111A
	Makedonija - potvrde o pripadnosti sustavu osiguranja i prava na zdravstvenu zaštitu	RM/HR1/ RM/HR4
	Srbija - potvrde o pripadnosti sustavu osiguranja i prava na zdravstvenu zaštitu	SRB/HR101/SRB/HR111A
	Turska - potvrde o pripadnosti sustavu osiguranja i prava na zdravstvenu zaštitu	TR/HR1/TR/HR3
	Kanada (u ugovoru nije uključeno zdravstveno osiguranje)	uz potvrdu plaća se samo doprinos za zdravstveno osiguranje
	Quebec (u ugovoru nije uključeno zdravstveno osiguranje)	uz potvrdu plaća se samo doprinos za zdravstveno osiguranje
	Australija (u ugovoru nije uključeno zdravstveno osiguranje)	uz potvrdu plaća se samo doprinos za zdravstveno osiguranje

*Norveška, Island i Lihtenštajn kao države članice Europskog gospodarskog prostora (EGP) primjenjuju uredbe EU za koordinaciju u odnosima s Republikom Hrvatskom počevši od 12. travnja 2014. te je od tog dana dvostrani ugovor s Norveškom zamijenjen uredbama EU.

**Ugovor sa Švicarskom ostaje na snazi i primjenjuje se do zamjene tog ugovora uredbama EU za koordinaciju. Švicarska, iako nije članica Europske unije, primjenjuje uredbe EU za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti ali još nije određen datum od kojeg će te uredbe primjenjivati i u odnosima s Republikom Hrvatskom.

U tijeku su pregovori za sklapanje ugovora o socijalnom osiguranju s Argentinom, Čileom, Novim Zelandom i Srbijom.

3.1. Osnovica za obračun doprinosa i njihova dospelost

Prema članku 37. Zakona o doprinosima, **mjesečna osnovica** za obračun doprinosa iznos je što ga utvrđuje poslodavac polazeći od najviše mjesečne plaće koju bi izaslaní radnik ostvario za iste odnosno za slične poslove u Republici Hrvatskoj prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu, **uvećana za 20%**. Tako utvrđena mjesečna osnovica **ne može za rad s punim radnim vremenom** biti niža od najniže mjesečne osnovice **uvećane za 20%** (to za 2016. iznosi 3.375,54 kn).

O iznosima mjesečnih osnovica za obračun doprinosa za izaslane radnike i za pojedina radna mjesta odnosno poslove i zadaće koje obavlja izaslaní radnik **poslodavac donosi opći akt** sukladno odredbama propisa o radu.

Osnovicom za obračun doprinosa za osiguranika po osnovi radnog odnosa u smislu članka 22. Zakona o doprinosima (što znači da se i na njih obračunavaju doprinosi) smatraju se **i iznosi ostalih primitaka** od nesamostalnog rada koji bi bili oporezivi porezom na dohodak da odredbama međudržavnih ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja nije drukčije uređeno.

Prema članku 38. Zakona o doprinosima, osnovicom za obračun doprinosa za osiguranika po osnovi radnog odnosa – izaslanog radnika smatraju se **i iznosi ostalih primitaka iz članka 22. Zakona o doprinosima što ih poslodavac, osim plaće za rad u inozemstvu, isplaćuje osiguraniku.**

Pod ostalim primicima smatraju se posebno:

- primici po osnovi naknada, potpora, nagrada, darova, dnevnica, terenskog dodatka, pomorskog dodatka i otpremnine isplaćeni iznad neoporezivih iznosa, sukladno propisima o porezu na dohodak,
- primici radi prekida radnog odnosa,
- premije osiguranja što ih poslodavac na teret svojih sredstava a u korist radnika plaća za životno osiguranje s obilježjem štednje te za dopunsko i privatno zdravstveno osiguranje, dobrovoljno mirovinsko osiguranje ili za osiguranje imovine radnika,
- ostali primici što ih poslodavac isplaćuje ili daje radniku za obavljeni rad sukladno ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu a ti se primici ne odnose na naknadu za rad u određenom mjesecu, kao što su: dodatna plaća (izvan redovitih mjesečnih plaća), bonus za postignute rezultate i ostali slični primici od nesamostalnog rada.

Navedeni ostali primici se prilikom obračuna doprinosa **ne uvećavaju za 20%** kao kod mjesečne osnovice. Na dalje, na te ostale primitke se ne obračunava posebni doprinos za zdravstveno osiguranje za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.

Sustav obveznih doprinosa u RH-a za osiguranike po osnovi rada razlikuje **mjesečnu osnovicu** – plaću za rad u određenom mjesecu od ostalih primitaka od nesamostalnog rada kao različite osnovice za obračun doprinosa koji podliježu različitim načinima utvrđivanja obveze doprinosa.

Za razliku od plaće za rad u određenom mjesecu (**mjesečna osnovica**), na **ostale primitke od nesamostalnog rada ne primjenjuju se oslobađanja doprinosa na plaću (za osiguranike – izaslane radnike koji se prvi put zapošljavaju, za zapošljavanje mlade osobe)** dodatnog doprinosa za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja s povećanim trajanjem i posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu). Na ostale primitke od nesamo-

stalnog rada **ne primjenjuje se institut najviše mjesečne osnovice ali se primjenjuje najviša godišnja osnovica**. Kod primanja izaslaníh radnika posebno je važno utvrditi da li se neki njihov primitak od nesamostalnog rada (u pravilu se radi o primicima u naravi: npr. **stanarina**) treba smatrati plaćom za rad u određenom mjesecu ili ostalim primitkom od nesamostalnog rada jer o tome ovisi da li taj primitak podliježe plaćanju doprinosa ili ne.

Detaljno o ovoj problematici smo pisali u RiPup-u broj 6/2015 u članku pod nazivom: „Obveze doprinosa na ostale primitke od nesamostalnog rada koji se isplaćuju uz plaću“

Obveze doprinosa obračunavaju se pojedinačno za svakog osiguranika i prema mjesečnoj osnovici za svaki mjesec ili za dio mjeseca u kojem je radnik bio u radnom odnosu odnosno prema svakom pojedinačno isplaćenom ostalom primitku.

ističemo...

Sukladno članku 114. stavku 2. točki 3. Zakona o doprinosima, osnovicom za obračun doprinosa (po pravilima za drugi dohodak) smatra se i **primitak što ga inozemni poslodavac isplaćuje osobi izaslanjoj iz Republike Hrvatske na rad u inozemstvo, ako međudržavnim ugovorom nije drugačije uređeno.**

Doprinosi prema **mjesečnoj osnovici** obračunavaju se istodobno s obračunom plaće i **dospijevaju na naplatu istodobno s isplatom plaće**. Iznimno, ako se plaća ne isplati do kraja mjeseca za prethodni mjesec, doprinosi se obračunavaju i dospijevaju na naplatu **do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec.**

Ako se plaća ili dio plaće daje u naravi ili u korištenju nekog prava doprinosi se, prema tako isplaćenoj plaći ili dijelu plaće, obračunavaju i **dospijevaju na naplatu do posljednjeg dana u mjesecu u kojem je izvršeno davanje** odnosno korištenje prava **a najkasnije do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec.**

Doprinosi prema **ostalim primicima** iz članka 38. Zakona o doprinosima, obračunavaju se zajedno s obračunom tih primitaka i **dospijevaju na naplatu istodobno s isplatom ostalih primitaka.**

Prema **ostalim primicima koji se daju u naravi ili u korištenju prava** doprinosi se obračunavaju do posljednjeg dana u mjesecu u kojemu je izvršeno davanje odnosno korištenje i dospijevaju na naplatu do posljednjeg dana u mjesecu u kojem je izvršeno davanje odnosno korištenje prava.

Doprinosi obračunate iz osnovice poslodavac odnosno isplatelj plaće umjesto poslodavca obustavlja od plaće i ostalih primitaka te plaća u ime i u korist osiguranika, a doprinosi obračunate na osnovicu poslodavac odnosno isplatelj plaće umjesto poslodavca plaća u svoje ime a u korist osiguranika.

O vrsti i iznosu obveze doprinosa, osnovici prema kojoj su doprinosi obračunati, razdoblju na koje se obveza odnosi i o drugim podacima koje utvrdi, obveznik obračunavanja sastavlja **obračunsku ispravu** (koja je definirana člankom 4. Pravilnika o doprinosima) za svakoga osiguranika te sastavlja izvješće (Obrazac JOPPD) i dostavlja ga Poreznoj upravi.

3.2. Vrste i stope doprinosa

Prema članku 35. Zakona o doprinosima, za osiguranika po osnovi radnog odnosa – izaslanog radnika **obveznik doprinosa iz osnovice je osiguranik a obveznik doprinosa na osnovicu je poslodavac** ili druga osoba koja umjesto poslodavca osiguraniku isplaćuje plaću.

Obveznik obračunavanja i obveznik plaćanja svih doprinosa je poslodavac ili druga osoba koja umjesto poslodavca osiguraniku isplaćuje plaću.

Pregled vrsta obveznih doprinosa te stopa po kojima treba obračunati doprinose izasranih radnika prikazujemo u Tablici 3.

Tablica 3. Pregled obveznih doprinosa i stopa za izaslane radnike na mjesečnu osnovicu i prema ostalim primicima u 2016. godini

Vrsta doprinosa	Stope 1. siječnja 2016.	
	Iz plaće	Na plaću
Doprinos za mirovinsko osiguranje ■ za osiguranike I. stupa (doprinos za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti) ■ za osiguranike II. stupa (mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje)	20% (I. stup) 15% (I. stup) + 5% (II. stup)	-
Doprinos za zdravstveno osiguranje	-	15%
Doprinos za zaštitu zdravlja na radu	-	0,5%
Doprinos za zapošljavanje		1,7%
Ukupno:	20%	17,2%

Ostale vrste doprinosa i njihove stope koje su relevantne za izaslane radnike koji se obračunavaju **na mjesečnu osnovicu** su:

- dodatni doprinosi za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti za staž osiguranja s povećanim trajanjem (I. stup),
- dodatni doprinosi za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje za staž osiguranja s povećanim trajanjem (II. stup) i
- posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu (stopa **10%** odnosno **20%** za osiguranu osobu koja boravi u inozemstvu na službenom putu).

3.3. Oslobođenje od plaćanja doprinosa za izaslanog radnika koji se prvi put zapošljava i za zapošljavanje mlade osobe na neodređeno vrijeme

Prema članku 7. točki 31. Zakona o doprinosima, **osoba koja se prvi put zapošljava** je fizička osoba koju poslodavac, po osnovi ugovora o radu odnosno ugovora o stručnom osposobljavanju za rad, prijavljuje na obvezno mirovinsko osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje te do dana početka osiguranja nema evidentiran staž u mirovinskom osiguranju, osim po osnovi roditelja koji obavlja roditeljske dužnosti, niti je staž mirovinskog osiguranja ostvario kod inozemnog nositelja obveznoga mirovinskog osiguranja, osim fizičke osobe iz točke 54. ovoga članka (mlada osoba)

Za osiguranika - izaslanog radnika – **osobu koja se prvi put zapošljava** prema **mjesečnoj osnovici** iz članka 37. Zakona obračunavaju se samo doprinosi iz osnovice i to:

- doprinos za mirovinsko osiguranje (I. stup) i
- doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (za osiguranika II stupa).

i to se odnosi na razdoblje u trajanju do jedne godine.

Prema članku 7. točki 35. Zakona o doprinosima, **osoba koja se prvi put zapošljava** je fizička osoba koju poslodavac, po osnovi ugovora o radu odnosno ugovora o stručnom osposobljavanju za rad, prijavljuje na obvezno mirovinsko osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje te do dana početka osiguranja nema evidentiran

staž u mirovinskom osiguranju, osim po osnovi roditelja koji obavlja roditeljske dužnosti, niti je staž mirovinskog osiguranja ostvario kod inozemnog nositelja obveznoga mirovinskog osiguranja.

Za ostvarivanje prava na ovu olakšicu, poslodavac je obavezan osigurati ispis službenih podataka Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o statusu osiguranika iz kojeg je vidljivo da osoba do zasnivanja radnog odnosa nema evidentiran staž u mirovinskom osiguranju.

Iznimno, razdoblje u kojem poslodavac ne obračunava doprinose na plaću **može biti duže od 12 mjeseci**, ako navedena osoba u tom razdoblju:

- ostvaruje naknadu plaće na teret državnog proračuna ili
- ostvaruje pravo na mirovanje radnog odnosa radi dragovoljnog služenja vojnog roka u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

U slučaju kada osoba koja se prvi put zapošljava, zbog provedenog spajanja, pripajanja ili dugih oblika reorganizacije dosadašnjeg poslodavca nastavlja raditi kod novog poslodavca, ta osoba zadržava status osobe koja se prvi put zapošljava pod uvjetom da je novi poslodavac u cijelosti preuzeo sve obveze iz ugovora o radu s dosadašnjim poslodavcem te da se razdoblje osiguranja po osnovi rada kod novog poslodavca neposredno nastavlja na razdoblje osiguranja po osnovi rada kod dosadašnjeg poslodavca.

Ako se izasrani radnik prvi put zapošljava poslodavac nije oslobođen niti plaćanja dodatnih doprinosa za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja s povećanim trajanjem niti posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.

ističemo...

Prema članku 7. točki 54. Zakona o doprinosima, **mlada osoba** – je fizička osoba koju poslodavac po osnovi ugovora o radu sklopljenog na neodređeno vrijeme prijavljuje na obvezno mirovinsko osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje te do dana početka osiguranja ima manje od 30 godina života, a **do dana sklapanja ugovora o radu nije imala prethodno sklopljen ugovor o radu na neodređeno vrijeme s istim poslodavcem**

Prema članku 36. Zakona o doprinosima te članka 26.a Pravilnika o doprinosima, za mladu osobu obračunavaju se samo doprinosi iz osnovice i to:

- 1) doprinos za mirovinsko osiguranje – po stopi od **20%**, odnosno po stopi od **15%** za osiguranika mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje
- 2) doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (za osiguranika tog osiguranja) – po stopi od **5%**.

i to se odnosi na razdoblje u trajanju od pet godina.

Za mladu osobu kojoj se pet godina od dana sklapanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme navršava tijekom mjeseca doprinosi se obračunavaju odvojeno i to: razdoblje u kojemu ima status mlade osobe te se obračunavaju samo doprinosi za mirovinsko osiguranje i za razdoblje u kojemu nema status mlade osobe, za koje se doprinosi obračunavaju prema članku 25. Pravilnika o doprinosima (obračunavaju se svi propisani doprinosi iz i na mjesečnu osnovicu)

Za mladu osobu poslodavac je dužan o tome osigurati dokaz. Dokaz je ugovor o radu sklopljen na neodređeno vrijeme.

Za mladu osobu koja za vrijeme trajanja pet godina zaposlenja ostvaruje pravo iz obveznog zdravstvenog osiguranja na naknadu

plaće na teret državnog proračuna ili joj radni odnos miruje radi dragovoljnog služenja vojnog roka u oružanim snagama Republike Hrvatske, produžuje se tijekom prvih pet godina zaposlenja kod istog poslodavca, razmjerno broju dana za koje je ostvarivao pravo na naknadu plaće odnosno u kojima je radni odnos mirovao.

U slučaju kada mlada osoba zbog provedenog spajanja, pripajanja ili dugih oblika reorganizacije dosadašnjeg poslodavca nastavlja raditi kod novog poslodavca, ta osoba zadržava status mlade osobe pod uvjetom da je novi poslodavac u cijelosti preuzeo sve obveze iz ugovora o radu s dosadašnjim poslodavcem te da se razdoblje osiguranja po osnovi rada kod novog poslodavca neposredno nastavlja na razdoblje osiguranja po osnovi rada kod dosadašnjeg poslodavca.

Poslodavac, koji sklopi ugovor o radu na neodređeno vrijeme s mladom osobom za koju je prethodni poslodavac obračunavao doprinose na način propisan odredbom članka 20. stavka 4. odnosno članka 36. stavka 4. Zakona, a ta dva poslodavca obavljaju djelatnost u supoduzetništvu ili se smatraju povezanim osobama sukladno propisima o porezu na dobit, nastavlja obračunavati doprinose sukladno članku 36. stavku 4. do isteka razdoblja iz članka 36. stavka 5. Zakona, pri čemu se u to razdoblje računa i razdoblje za koje je prethodni poslodavac obračunavao doprinose sukladno odredbi članka 20. stavka 4. Zakona odnosno članka 36. stavka 4. Zakona.

Treba reći da su Zakonom o poticanju zapošljavanja („Narodne novine“, broj 57/12 i 120/12) propisana oslobođenja od plaćanja doprinosa na plaću koje može ostvariti poslodavac koji na temelju ugovora o radu zaposli nezaposlenu osobu i to:

- **nezaposlena osoba bez radnog iskustva** u zvanju za koje se obrazovala, osoba koja se u evidenciji tijela nadležnog za vođenje evidencije o nezaposlenima, kao nezaposlena osoba vodi duže od trideset dana i koja bez obzira na razdoblje ukupno evidentiranog staža u mirovinskom osiguranju, nema više od jedne godine staža u zvanju za koje se obrazovala odnosno evidentiranog staža ostvarenog po toj osnovi kod tuzemnog ili inozemnog nositelja obveznog mirovinskog osiguranja, te se zapošljava na temelju ugovora o radu ili se korištenjem mjera aktivne politike u zapošljavanju, stručno osposobljava za rad bez zasnivanja radnog odnosa, i to u trajanju od dvije godine.
- **dugotrajno nezaposlena osoba**, osoba koja se, bez obzira ima li evidentiran staž u mirovinskom osiguranju ili je staž mirovinskog osiguranja ostvarila kod inozemnog nositelja obveznog mirovinskog osiguranja, u evidenciji tijela nadležnog za vođenje evidencije o nezaposlenima, kao nezaposlena osoba vodi neprekidno duže od dvije godine te se zapošljava na temelju ugovora o radu, u trajanju od dvije godine.

Pod doprinosima kojih je poslodavac oslobođen od plaćanja podrazumijeva se **doprinos za obvezna osiguranja na osnovicu**, odnosno plaću za **zdravstveno osiguranje, za zaštitu zdravlja na radu i za zapošljavanje**. Dakle, navedeno oslobođenje se ne odnosi na dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja s povećanim trajanjem (I. i II. stup) i posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.

3.4. Dodatni doprinos za osiguranike po osnovi radnog odnosa čiji se staž računa s povećanim trajanjem

Prema članku 193. Zakona o doprinosima, za osiguranika obveznog mirovinskog osiguranja po osnovi radnog odnosa iz članka 9. stavka 1. točke 1. (radnika) i 3. (izaslanog radnika) Zakona o doprinosima koji je, sukladno propisima o stažu osiguranja koji se računa

s povećanim trajanjem i posebnim propisima, **zaposlen na radnome mjestu na kojemu se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem** ili koji obavlja poslove zanimanja za koja se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem, **obveznik dodatnog doprinosa te obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa je poslodavac**.

Za osiguranika po osnovi rada kod poslodavca s registriranim sjedištem ili mjestom poslovanja u drugoj državi članici prema kojemu se, sukladno propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske i koji je sukladno propisima o stažu osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem i posebnim propisima, zaposlen na radnome mjestu na kojemu se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem ili koji obavlja poslove zanimanja za koja se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem, obveznik dodatnog doprinosa te obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa je poslodavac.

Ostali primici od nesamostalnog rada ne podliježu plaćanju dodatnih doprinosa za osiguranike po osnovi radnog odnosa čiji se staž računa s povećanim trajanjem.

Doprinosi se obračunavaju **na osnovicu** prema članku 37. Zakona o doprinosima (mjesečna plaća koju bi izaslaní radnik ostvario za iste odnosno za slične poslove u Republici Hrvatskoj uvećana za 20%) i to:

- 1) dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja s povećanim trajanjem
- 2) dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje za staž osiguranja s povećanim trajanjem (za osiguranika toga osiguranja).

Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja s povećanim trajanjem poslodavac obračunava prema propisanim stopama ovisno o povećavanju („benefikaciji“) staža osiguranja koji se računa u povećanom trajanju te o tome da li je izaslaní radni osiguranik samo I. stupa ili je osiguran u oba stupa (I. i II.) što ćemo prikazati u Tablici 4.

Tablica 4. Stope dodatnog doprinosa za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja s povećanim trajanjem

Ako se svakih 12 mjeseci efektivnog rada računa u staž osiguranja kao	Radnik osiguran samo u I. stupu	Radnik osiguran u I. i II. stupu	
		Stopa dodatnog doprinosa	
	Stopa dodatnog doprinosa	za I. stup	za II. stup
14 mjeseci	4,86%	3,61%	1,25%
15 mjeseci	7,84%	5,83%	2,01%
16 mjeseci	11,28%	8,39%	2,89%
18 mjeseci	17,58%	13,07%	4,51%

Doprinosi se obračunavaju istodobno s obračunom ostalih doprinosa prema plaći odnosno prema osnovici za izaslanoga radnika i dopijevaju na naplatu istodobno s ostalim doprinosima koji se obračunavaju prema plaći odnosno prema osnovici za izaslanoga radnika.

3.5. Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu

Člancima 188. do 192. Zakona o doprinosima propisana je obveza posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu. Prema članku 14. stavku 1. točki 2. Zakona o doprinosima posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu se obračunava po stopi od **10%**, međutim, iznimno za osiguranu osobu koja boravi u inozemstvu na službenom putu, posebni doprinos za ko-

rištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu obračunava se po stopi od 20%.

Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu se obračunava **na slijedeće propisane osnovice**:

- **mjesečna osnovica – plaća za rad u određenom mjesecu** za osiguranika po osnovi radnog odnosa koji **službeno borave u inozemstvu** te za osiguranike **zaposlene kod poslodavca s registriranim sjedištem ili mjestom poslovanja u drugoj državi članici EU** prema kojemu se, sukladno propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske **koji službeno borave u inozemstvu**,
- **mjesečna osnovica** za obračun doprinosa je **plaća** odnosno primitak od nesamostalnog rada, oporeziv porezom na dohodak, što ga predstavničko tijelo ili izvršno tijelo državne vlasti, jedinice područne (regionalne) samouprave ili jedinice lokalne samouprave **u kojoj osiguranik obavlja dužnost izabrane ili imenovane osobe isplaćuje ili daje u naravi** ili je bilo dužno isplatiti osiguraniku **za rad u određenom mjesecu** prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu,
- **prosječna plaća** (koja za 2016. kao osnovica za obračunavanje doprinosa iznosi 8.037,00 kn) za sve prethodno navedene osiguranike po osnovi radnog odnosa **ako se za vrijeme službenog boravka u inozemstvu ne isplaćuje plaća**,
- **mjesečna osnovica** za obračun doprinosa iznos je što ga utvrđuje poslodavac polazeći od najviše mjesečne plaće koju bi **izasrani radnik** ostvario za iste odnosno za slične poslove u Republici Hrvatskoj prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu, uvećana za 20%,
- **najniža mjesečna osnovica** (za 2016. iznosi 2.812,95 kn) za **sve ostale osiguranike**:
 - osiguranika po osnovi radnog odnosa koji boravi **na službenom putu** u inozemstvu,
 - osiguranika **zaposlenog kod poslodavca s registriranim sjedištem ili mjestom poslovanja u drugoj državi članici EU** prema kojemu se, sukladno propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske – **koji boravi na službenom putu u inozemstvu**,
 - osiguranika po osnovi izabrane ili imenovane osobe - **koji boravi na službenom putu u inozemstvu**,
 - za primatelja drugog dohotka koji po osnovi tog primitka (obveznik obračunavanja i plaćanja toga doprinosa je isplatitelj drugog dohotka) **boravi na službenom putu u inozemstvu**,
 - osiguranika po osnovi primitka od kojeg se utvrđuje drugi dohodak koji taj primitak ostvari od isplatitelja iz inozemstva i po osnovi tog primitka **boravi na službenom putu u inozemstvu**,
 - osiguranika po osnovi obavljanja samostalnih djelatnosti iz članka 9. stavka 1. točaka 9. do 13. Zakona o doprinosima **kada osobno boravi na službenom putu u inozemstvu**,
 - osiguranika po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti iz članka 9. stavka 1. točaka 9. do 13. Zakona o doprinosima koji, sukladno propisima o obveznim osiguranjima, **ima status izaslanog radnika**, sam je obveznik posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu te obveznik obračunavanja i plaćanja tog doprinosa i obveznik izvješćivanja,

- osiguranika koji djelatnost samozaposlene osobe obavlja u drugoj državi članici, na kojega se, sukladno propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske, **kada osobno boravi na službenom putu u inozemstvu**.

ističemo...

Posebno ističemo članak 188. stavak 2. Zakona o doprinosima prema kojemu se za osiguranika koji je **izasran na rad ili službeno boravi ili boravi na službenom putu** u državi članici ili u državi s kojom je međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu **ne obračunava posebni doprinos** radi prava na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.

Iz pobrojanih svih mogućih osnovica na koje se obračunava ovaj posebni doprinos, razvidno je da **ostali primitak od nesamostalnog rada** nije osnovica za obračun i **ne podliježe plaćanju ovog posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu**.

Na dalje, prema izmijenjenom članku 149. stavku 2. Pravilnika o doprinosima, za izaslanog radnika (osiguranika po osnovi radnog odnosa) u druge države članice EU ili u državu s kojom je međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu **ne obračunava se i ne plaća posebni doprinos radi prava na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu**.

Međutim, sukladno članku 79. Zakona o zdravstvenom osiguranju („Narodne novine”, broj 80/13 i 173/13), obveznici plaćanja posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu utvrđeni prema posebnom zakonu mogu biti oslobođeni plaćanja tog doprinosa za osiguranika koji nije osiguran kod nositelja zdravstvenog osiguranja u zemlji rada pod uvjetom da djelatnost obavlja u trećoj državi s kojom Republika Hrvatska nema zaključen međunarodni ugovor ili je međunarodnim ugovorom drukčije određeno, ako su zdravstvenu zaštitu u zemlji rada osigurali o svom trošku.

Na zahtjev obveznika uplate doprinosa oslobađanje od plaćanja doprinosa utvrđuje Zavod rješenjem.

3.6. Isplata dodatnih primitaka izaslanom radniku

Posebno ističemo da se na **dodatne primitke** koje poslodavac isplaćuje ili daje izaslanom radniku koji se odnose na rad u inozemstvo (npr. stanarina, privatno zdravstveno osiguranje, naknada za otežane uvjete rada, troškovi pribavljanja putnih isprava, troškovi liječničkog pregleda i sl.) **ne postoji obveza obračuna doprinosa** je se ne smatraju **ostalim primicima od nesamostalnog rada** iz članka 22. Zakona o doprinosima (to je neslužbeni stav Porezne uprave). To su **primici** koje poslodavac omogućuje svojim izaslanim radnicima te se, sukladno članku 15. Zakona o porezu na dohodak, **ne smatraju primicima od nesamostalnog rada** jer su ti primici isplaćeni ili dani u naravi u interesu obavljanja djelatnosti poslodavca.

Na dalje, treba napomenuti da se oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada ne smatra isplaćeni terenski dodatak u inozemstvu **do 250,00 kuna** dnevno na ime pokrivanja troškova prehrane i drugih troškova radnika na terenu u inozemstvu, **osim troškova smještaja koji se podmiruju na teret poslodavca i ne smatraju se dohotkom radnika**.

Terenski dodatak u inozemstvu odnosi se na radnike upućene odnosno raspoređene na rad u inozemstvo po osnovi radnog odnosa zasnovanog s poslodavcem u Republici Hrvatskoj. Ako je radniku na terenu osiguran jedan obrok (ručak ili večera) neoporezivi iznos terenskog dodatka umanjuje se za **30%** odnosno za **60%** ako su osigurana dva obroka (ručak i večera).

Poslodavac može izaslanom radniku neoporezivo nadoknaditi troškove prijevoza za odlazak u inozemstvo i povratak s rada u inozemstvu, ali nema mogućnost da mu neoporezivo nadoknadi troškove povezane s putovanjima radi posjeta obitelji (npr. vikend posjet obitelji u RH-a).

Radnik koji je upućen u inozemstvo i u vrijeme trajanja rada u inozemstvu ima pravo na razne oblike naknada, potpora i nagrada, u pravilu, pod jednakim uvjetima kao radnici zaposleni u tuzemstvu i ovi se primici, u pravilu, određuju u jednakim iznosima za sve zaposlene radnike (što znači i na izaslane radnike). Naravno, na primitke po osnovi naknada, potpora, nagrada, darova, dnevnica, terenskog dodatka, pomorskog dodatka i otpremnine isplaćene iznad neoporezivih iznosa koji se smatraju **ostalim primicima**, sukladno propisima o porezu na dohodak moraju se obračunati doprinosi.

Naravno da o svim tim naknadama, potporama, nagradama, darovima, dnevnica, troškovima službenog puta, terenskim dodacima, pomorskim dodacima i otpremninama s aspekta oporezivanja (porezom na dohodak) treba voditi računa kada se prema ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja primjenjuju porezni propisi države u koju je izaslan radnik upućen.

3.7. Da li se određeni primitak izaslanog radnika u naravi smatra plaćom ili ostalim primitkom od nesamostalnog rada

Tretman ostalih primitaka od nesamostalnog rada je posebno zanimljiv kod **izaslanih radnika** jer kada poslodavac isplaćuje, povrh plaće za rad u određenom mjesecu, i poneki ostali primitak (npr. **stanarinu, određene usluge** kao što je primjerice **wellnes**, primitak u naravi po osnovi **korištenja osobnog automobila u poslovne svrhe, privatno zdravstveno osiguranje** i sl.), postavlja se pitanje da li se ovi primici smatraju **plaćom za određeni mjesec izaslanog radnika ili ostalim primitkom od nesamostalnog rada**.

ističemo...

Ako se ti primici smatraju **plaćom za rad u određenom mjesecu izaslanog radnika** **onda se na njih ne obračunavaju doprinosi** jer je **mjesečna osnovica za izaslane radnike** mjesečna plaća koju bi izaslan radnik ostvario za iste odnosno za slične poslove u Republici Hrvatskoj prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu, **uvećana za 20%**.

Npr. kada poslodavac plaća izaslanom radniku stanarinu u državi rada ili daje osobni automobil radniku za privatno korištenje i sl. što je ugovoreno u ugovoru u radu kao plaća za rad u određenom mjesecu tada ti primici ne podliježu plaćanju doprinosa već samo porezu na dohodak.

Postavlja se pitanje **koji je kriterij** koji određuje da li se pojedini primitak (u pravilu su to primici u naravi) ima smatrati plaćom za rad u određenom mjesecu izaslanog radnika ili ostalim primitkom od nesamostalnog rada?

Prvi i temeljni kriterij je da li je predmetni primitak kao takav **nabrojen** kao ostali primitak od nesamostalnog rada u članku 22. Zakona o doprinosima, dok se **drugi kriterij** primjenjuje kada se radi, u pravilu, o primicima od nesamostalnog rada u naravi koji kao takvi nisu nabrojani u spomenutom članku 22. Zakona o doprinosima - u kom slučaju se radi o **kriteriju** koji nam daje odgovor na sljedeće pitanje: da li je ugovorom o radu između poslodavca i izaslanog radnika ugovoreno da je konkretni oporezivi primitak od nesamostalnog rada (u pravilu se radi o primitku u naravi) **ugovoren kao sastavni dio plaće za rad u određenom mjesecu** (i predstavlja svojevrsni kontinuitet odnosno stalnu mjesečnu obvezu poslodavca) ili se ne radi o tome.

Ako je konkretni primitak od nesamostalnog rada ugovoren kao **sastavni dio plaće** onda se radi o plaći za rad u određenom mjesecu a ako to nije slučaj radi se o ostalom primitku od nesamostalnog rada. Naravno, ne smijemo zaboraviti da **neovisno o tome o kakvom se primitku od nesamostalnog rada radi** (plaćom za rad u određenom mjesecu ili ostalim primitkom od nesamostalnog rada) **on uvijek podliježe plaćanju poreza na dohodak**.

Detaljno o ovoj problematici smo pisali u RIPUP-u broj 6/2015 u članku pod nazivom: „Obveze doprinosa na ostale primitke od nesamostalnog rada koji se isplaćuju uz plaću“

4. Oporezivanje plaća izaslanih radnika

Oporezivanje plaće radnika obavlja se sukladno Zakonu o porezu na dohodak („Narodne novine, broj broj 177/04, 73/08, 80/10, 109/11 - OUSRH, 114/11, 22/12, 144/12, Odluka USRH – 120/13, 125/13, 148/13, Odluka USRH – 83/1, 143/14 i 136/15) i Pravilniku o porezu na dohodak („Narodne novine“ broj 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14 i 137/15).

Rezidentima RH-a se oporezuje ukupni dohodak koji ostvare u tuzemstvu i u inozemstvu (načelo svjetskog dohotka) a nerezidentima dohodak ostvaren u tuzemstvu (**načelo tuzemnog dohotka**).

Pri utvrđivanju oporezivih dohodaka, odredbe ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i višestranih međudržavnih ugovora ili sporazuma **imaju prednost** pred odredbama tuzemnoga Zakona o porezu na dohodak.

RH-a u 2016. godini primjenjuje međunarodne ugovore o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja s ukupno 60 država od kojih se 25 odnose na države članice EU a dva pripadaju EGP-u (Norveška i Island) te jedan na Švicarsku. Što se tiče država-članica EU u primjeni još nisu ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja s Ciprom i Luxemburgom te državom EGP-a (Lichtenstein).

U nastavku prikazujemo Tablicu 6. u kojoj prikazujemo Pregled ugovora koje primjenjuje RH-a u 2016.

Objavite financijske izvještaje u RiPup-u

980,00 kn + PDV
Tel.: 01 49 21 737

Tablica 5. Pregled Ugovora koje primjenjuje Republika Hrvatska u 2016. godini

R. br.	Država	Broj NN (međ. ugovori)	U primjeni	R. br.	Država	Broj NN (Međ. Ugovori)	U primjeni
1.	Albanija	13/95	01.01.1998.	31.	Kuvajt	15/02	01.01.2004.
2.	Armenija	13/09	01.01.2011.	32.	Latvija*	3/01	01.01.2002.
3.	Austrija	3/01	01.01.2002.	33.	Litva*	3/01	01.01.2002.
4.	Azerbejđan	2/13	01.01.2014.	34.	Mađarska	11/97	01.01.1999.
5.	Belgija *	6/03	01.01.2005.	35.	Makedonija	13/95	01.01.1997.
6.	Bjelorusija	3/04	01.01.2005	36.	Malezija	6/03	01.01.2005
7.	B i H	2/05	01.01.2006.	37.	Malta	7/99	01.01.2000.
8.	Bugarska	3/98	01.01.1999.	38.	Maroko	1/06, 4/09	01.01.2013.
9.	Crna Gora	3/03	03.06.2006.	39.	Maricijus	10/03	01.01.2004.
10.	Češka	8/99	01.01.2000.	40.	Moldova	3/06	01.01.2007.
11.	Čile	10/04	01.01.2005.	41.	Nizozemska	3/01	01.01.2002.
12.	Danska	12/08	01.01.2010.	42.	Njemačka*	9/06	01.01.2007.
13.	Estonija*	8/03	01.01.2005.	43.	Norveška*	Preuzet od SFRJ NN – 53/91	08.10.1991.
14.	Finska	Preuzet od SFRJ NN - 53/91	08.10.1991.	44.	Oman	9/10	01.01.2012.
15.	Francuska*	7/04	01.01.2006.	45.	Poljska	13/95	01.01.1997.
16.	Grčka	18/97	01.01.1999.	46.	Portugal	3/14	01.01.2016.
17.	Gruzija	12/13	2014.	47.	Rumunjska	11/96	01.01.1997.
18.	Indija	4/14	01.01.2016.	48.	Rusija	11/96	01.01.1998.
19.	Indonezija	13/09	01.01.2013.	49.	San Marino	10/05	01.01.2006.
20.	Iran	10/04	01.01.2009.	50.	Sirija	12/08	01.01.2010.
21.	Irska	16/03	01.01.2004.	51.	Slovačka	11/96	01.01.1997.
22.	Island	3/11	01.01.2012.	52.	Slovenija	8/05	01.01.2006.
23.	Italija	10/00	01.01.2010.	53.	Srbija	3/03	01.01.2005.
24.	Izrael	11/06	01.01.2008.	54.	Španjolska	3/06	01.01.2007.
25.	Jordan	11/05	01.01.2007.	55.	Švedska*	Preuzet od SFRJ NN - 53/91	08.10.1991.
26.	Južnoafrička Republika	17/97	01.01.1998.	56.	Švicarska	8/99	01.01.2000.
27.	Kanada	12/99	01.01.2000.	57.	Turkemenistan	3/15	01.01.2016.
28.	Katar	1/09	01.01.2013.	58.	Turska	5/99	01.01.2001.
29.	Kina	3/01	01.01.2002.	59.	Ukrajina	11/97	01.01.2000.
30.	Koreja*	7/06	01.01.2007.	60.	Ujedinjeno Kraljevstvo	5/15	01.01.2016.

*za označene države (9 država) ugovoreno je u ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja **metoda izuzimanja** (to znači da se obračunati i plaćeni porez na dohodak u tim državama po njihovim poreznim propisima **izuzima od oporezivanja u RH**) kao **metoda izbjegavanja dvostrukog oporezivanja** za dohodak od nesamostalnog rada koji izaslani radnici-rezidenti RH ostvare u tim državama što znači slijedeće:

- da ovi rezidenti nisu obvezni podnijeti u RH-a godišnju poreznu prijavu (tj. ne primjenjuje se obvezno posebni postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i
- da se kao oznaka neoporezivog primitka (dakle, ne plaća se predujam poreza na dohodak u RH) u Obrazac JOPPD upisuje **37** (Primici po osnovi nesamostalnog rada koji bi bili oporezivi porezom na dohodak da ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ili drugim međunarodnim ugovorima nije uređeno drukčije, u slučaju kada Republika Hrvatska sukladno međunarodnim ugovorima izuzima te primitke od oporezivanja).

S ostalim neoznačenim državama ugovorena je **metoda uračunavanja (obični odbitak)** a to znači da se kao oznaka neoporezivog primitka (dakle, ne plaća se predujam poreza na dohodak u RH) u Obrazac JOPPD upisuje **36** (Primici po osnovi nesamostalnog rada na koje je sukladno ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja predujam poreza na dohodak plaćen u inozemstvu, a za koje se sukladno članku 2. stavku 4. Pravilnika o porezu na dohodak ne plaćaju predujmovi poreza na dohodak u tuzemstvu, **te je porezni obveznik obavezan podnijeti godišnju poreznu prijavu** tj. provodi se obvezno posebni postupak oporezivanja).

Zahvaljujemo na vašem povjerenju!

Pretplatite se na časopis RAČUNOVODSTVO i POREZI u praksi

4.1. Obveze izaslanog radnika, utvrđivanje rezidentnosti i plaćanje predujma poreza na dohodak na plaću izaslanog radnika

4.1.1. Obveza izaslanog radnika da podnosi prijavu (Obrazac RPO) u roku od osam dana od dana ostvarenog dohotka od nesamostalnog rada u inozemstvu

Prema članku 62. Zakona o porezu na dohodak, radi osiguranja podataka potrebnih za utvrđivanje poreza, **porezni obveznici** odnosno opunomoćenci dužni su ispostaviti Porezne uprave nadležnoj prema njihovom prebivalištu ili uobičajenom boravištu **podnijeti prijavu (Obrazac RPO) radi upisa u registar obveznika poreza na dohodak**, između ostalog, i za **dohodak od nesamostalnog rada ostvarenog izravno iz inozemstva** i u diplomatskom odnosno konzularnom predstavništvu strane države i međunarodnoj organizaciji ili u predstavništvu ili organizaciji koja na teritoriju Republike Hrvatske ima diplomatski imunitet.

ističemo...

Prijava se podnosi u roku od **osam dana od početka ostvarivanja dohotka od nesamostalnog rada ostvarenog izravno iz inozemstva**.

Na dalje, sukladno članku 91. stavku 6. Pravilnika o porezu na dohodak, porezni obveznici koji ostvaruju dohodak te primitke **na koje se ne plaća porez na dohodak i druge primitke** koji se u smislu Zakona i Pravilnika ne smatraju dohotkom iz inozemstva, obvezni su podnijeti prijavu radi upisa u registar poreznih obveznika – **Obrazac RPO**, neovisno o tome da li Hrvatska prema međunarodnim ugovorima ima pravo oporezivanja tog dohotka ili ne. Prijavi su obvezni priložiti vjerodostojne isprave o ostvarenom dohotku odnosno primitku.

4.1.2. Utvrđivanje rezidentnosti izaslanog radnika

ističemo...

Ako izaslaní radnik nije rezident RH-a već je rezident druge države (npr. Mađarske) u koju je izaslan (iako je u radnom odnosu s poslodavcem - hrvatskim trgovačkim društvom) onda on **porez na dohodak uvijek plaća u državi u koju je izaslan** (u Mađarskoj). To se posebno odnosi na slučaj kada s izaslanim radnikom u državu izaslanja ide i njegova obitelj pa **središte životnog interesa**, sukladno ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, više nije RH-a već u državi izaslanja (državi rada).

Detaljno o utvrđivanju porezne rezidentnosti fizičkih osoba pisali smo u RIPUP-u broju 11/2013. pod naslovom „**Utvrđivanje porezne rezidentnosti fizičkih osoba**“ iz kojeg izdvajamo samo kratki i sažeti pogled na tu materiju.

Utvrđivanje rezidentnosti fizičkih osoba je katkada vrlo složeno ali i važno jer **rezident** jedne države podliježe plaćanju poreza na dohodak na ukupni dohodak koji ostvari u tuzemstvu i u inozemstvu (**načelo svjetskog dohotka**), dok **nerезидент** podliježe plaćanju poreza na dohodak samo na dohodak ostvaren u tuzemstvu (načelo

tuzemnog dohotka). To znači da je nemoguće pravilno obračunati porez na dohodak tijekom poreznog razdoblja i primijeniti ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ako prethodno nismo utvrdili rezidentnost primatelja dohotka.

Rezidentnost fizičke osobe određuje i mogućnost (ne)plaćanja predujmova poreza na dohodak tijekom poreznog razdoblja (naravno da to ovisi i o sadržaju pojedinih ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja te o unutrašnjim poreznim propisima država ugovornica) te utvrđivanje godišnjeg dohotka i godišnje obveze po podnesenoj godišnjoj poreznoj prijavi.

Rezidentnost fizičke osobe utvrđuju države svojim unutrašnjim poreznim zakonodavstvom pa se tako u RH-a rezidentnost utvrđuje odredbama Zakona o porezu na dohodak, Pravilnikom o porezu na dohodak i Općim poreznim zakonom (dalje: OPZ). Prema Zakonu o porezu na dohodak, rezident RH-a je fizička osoba koja u RH-a ima **prebivalište ili uobičajeno boravište** koji su definirani člankom 38. OPZ-a (čime se definira i rezidentnost fizičke osobe) a ne Zakonom o prebivalištu.

Prema članku 38. OPZ-a smatra se da porezni obveznik **ima prebivalište ondje gdje ima stan u vlasništvu ili posjedu neprekidno najmanje 183 dana** u jednoj ili u dvije kalendarske godine (boravak u stanu nije obvezan).

Uobičajeno boravište ima porezni obveznik u onome mjestu u kojem se zadržava pod okolnostima na temelju kojih se može zaključiti da on u tome mjestu ili na tom području ne boravi samo privremeno. **Uobičajenim boravištem smatra se stalan ili vremenski povezan boravak u trajanju od najmanje 183 dana u jednoj ili u dvije kalendarske godine**. Za određivanje uobičajenog boravišta nisu važni kratkotrajni prekidi boravka koji ne traju dulje od jedne godine.

Posebno treba istaknuti da je utvrđivanje prebivališta i uobičajenog boravišta jako bitno i kod pravilnog obračunavanja i plaćanja prireza porezu na dohodak koje su uvele jedinice lokalne samouprave.

Člankom 4. svakog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja kojeg primjenjuje RH-a utvrđen je način rješavanja konflikta kada obje države ugovornice smatraju da je ista osoba rezident tih država.

Ako se osoba smatra rezidentom obje države ugovornice (prema nacionalnim propisima ovih država) dolazi do konflikta između njih pa su odredbama članka 4. Modela ugovora OECD-a utvrđeni kriteriji za utvrđivanje rezidentnosti i **redosljed njihove primjene** kako slijedi:

- prebivalište,
- središte životnih interesa,
- uobičajeno boravište,
- državljanstvo,
- dogovor nadležnih tijela.

Pri utvrđivanju rezidentnosti osobe (u slučaju konflikta između država ugovornica) **prednost se uvijek daje državi u kojoj osoba ima prebivalište**. Ovaj kriterij je često dovoljan za rješavanje sukoba, npr. ako fizička osoba ima prebivalište u jednoj državi ugovornici a boravi u drugoj državi ugovornici neko vrijeme.

Pod prebivalištem se smatra mjesto na kojem je fizička osoba vlasnik ili imatelj (posjednik) doma. Taj dom mora biti **trajan (stalan)**, tj. fizička osoba mora ga urediti i zadržati za **trajnu upotrebu** kao suprotnost boravku na određenom mjestu pod uvjetima kad je očito da je boravak namijenjen za kratko vrijeme. Glede pojma doma, treba primijetiti da se bilo koji oblik doma može uzeti u obzir (kuća ili stan u vlasništvu ili najamljen od strane fizičke osobe, najamljena namještena soba). Ključna je trajnost doma što znači da je fizička osoba uredila mjesto boravka da mu bude na raspolaganju

stalno (što znači da nije iznajmljen ili prazan) a ne povremeno u svrhe boravka koji je, bez obzira na razloge potreban na kratko razdoblje (putovanje iz zabave, poslovno putovanje, putovanje u obrazovne svrhe, pohađanje obrazovnog programa itd.). Pojedini autori smatraju da je **boravak u hotelu ili kod prijatelja** relevantan samo kod određivanja uobičajenog boravišta a ne i kod određivanja prebivališta poreznog obveznika, međutim, autor je mišljenja da ako je osoba iznajmila hotelsku sobu (i nije je mijenjala) u neprekidnom trajanju dužem od 183 dana i to se smatra imati „**stan u posjedu**“.

Ako fizička osoba ima stalno prebivalište u obje države ugovornice, prednost treba dati državi s kojom fizička osoba ima uže osobne i ekonomske veze, što se smatra **središtem životnog interesa**. **Tako će se uzeti u obzir obiteljski i društveni odnosi, njegovo zanimanje, političke, kulturne ili druge aktivnosti, mjesto poslovanja, mjesto iz kojeg upravlja svojom imovinom itd.** Okolnosti se mogu razmatrati u cjelini ali bez obzira na to očito je da posebnu pozornost treba dati razlozima temeljenim na osobnim radnjama fizičke osobe.

Ako bi, primjerice, neka fizička osoba imala prebivalište u Republici Hrvatskoj i u Mađarskoj (ili bilo kojoj državi s kojom je Republika Hrvatska sklopila i primjenjuje ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja) **smatra se rezidentom one države u kojoj ima središte životnih interesa**. Ako je središte životnih interesa (država s kojom ima uže osobne i gospodarske odnose) u Mađarskoj smatra se se mađarskim rezidentom – inozemnim poreznim obveznikom.

ističemo...

Ako osoba koja u jednoj državi ima dom u drugoj državi osnuje drugi dom a istovremeno u prvoj državi zadržava svoj dom, činjenica da zadržava svoj prvi dom u okruženju gdje je živjela, radila i gdje ima obitelj i imovinu, zajedno s drugim elementima, **pokazuje da je zadržala središte životnih interesa u prvoj državi ugovornici**.

Ako nije moguće odrediti središte životnih interesa, osoba će se smatrati rezidentom one države u kojoj ima uobičajeno boravište. Ako osoba ima uobičajeno boravište u objema državama ili ga nema ni u jednoj od njih, smatra se rezidentom samo one države čiji je državljanin. Ako ne možemo rezidentnost utvrditi ni pomoću navedenog kriterija (državljanstva) pitanje rezidentnosti riješiti će se dogovorom nadležnih poreznih tijela Republike Hrvatske i Mađarske sukladno članku 25. Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja (Postupak zajedničkog dogovaranja).

4.1.3. Plaćanje predujma poreza na dohodak na plaću izaslanog radnika u RH koji je već oporezovan u inozemstvu i mogućnost oslobođenja od plaćanja predujma poreza na dohodak

Prema članku 2. stavku 3. Pravilnika o porezu na dohodak, kod dohotka iz kojeg se predujam poreza plaća po odbitku, obvezu obračuna, obustave i uplate predujma poreza, obračuna i uplate kamata zbog nepravodobne uplate poreza, sastavljanja i dostavljanja propisanih izvješća i evidencija imaju isplataljevi primitaka (pravne i fizičke osobe) i **stjecatelji oporezivog primitka izravno iz inozemstva**, od organizacija iz članka 45. stavak 7. Zakona (diplomatska ili konzularna predstavništva strane države, međunarodne organizacije ili predstavništva ili organizacije koja na teritoriju Republike Hrvatske imaju diplomatski imunitet) te izravno od fizičkih osoba koje ne obavljaju samostalnu djelatnost iz članka 18. Zakona. Predujam poreza koji se

plaća po odbitku stjecatelji oporezivog primitka izravno iz inozemstva, od organizacija iz članka 45. stavka 7. Zakona te izravno od fizičkih osoba koje ne obavljaju samostalnu djelatnost iz članka 18. Zakona, uplaćuju u roku od osam dana od dana naplate primitka.

Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak („Narodne novine“, broj 79/13 koji je stupio na snagu 5. srpnja 2013.) dodani su novi stavci 4., 5., 6. i 7 u članku 2. Pravilnika o porezu na dohodak kojim su donesene značajne promjene što se tiče **plaćanja predujma poreza na dohodak** na primitke rezidenata RH-a ostvarene u inozemstvu. To se, naravno, odnosi i na primitke **izasranih radnika rezidenata RH-a ostvarene u inozemstvu**.

Najveća novost (koja to već i nije) je što je sada jasno i nedvosmisleno utvrđeno da ako porezni obveznik rezident sukladno ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, **koji je u primjeni**, po osnovi primitka ostvarenog iz ili u inozemstvu u tijeku poreznog razdoblja predujam poreza na dohodak plaća u inozemstvu iz tog primitka, **nije obavezan plaćati predujam poreza na dohodak u tuzemstvu ali je obavezan u tom slučaju podnijeti godišnju poreznu prijavu** prema članku 39. stavku 2. Zakona osim ako Republika Hrvatska sukladno ugovoru **nema pravo oporezivanja tog primitka**.

U tom slučaju **isplataljevi ili sam porezni obveznik obavezan je pisanim putem izvijestiti Poreznu upravu** o obustavi plaćanja predujma poreza na dohodak u tuzemstvu **na vlastiti zahtjev**.

Prema članku 2. stavku 7. Pravilnika o porezu na dohodak, navedu mogućnost poreznog oslobođenja predujma poreza na dohodak (kako smo prikazali) odnosi se i na primitke **rezidenata izasranih na rad u inozemstvo** po nalogu tuzemnog poslodavca te na primitke rezidenata ostvarene radom u svojstvu zastupnika u Europskom parlamentu

Posebno ističemo da se ovo ne odnosi na izaslanog radnika – rezidenta RH-a koji je izaslan u državu s kojom RH-a ne primjenjuje ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Obrazac **zahtjeva** nije propisan već se sastavlja u slobodnoj formi i sadrži posebice slijedeće podatke o:

- općim podacima o isplataljevi i/ili poreznom obvezniku (OIB, adresa sjedišta, odnosno prebivališta/uobičajenog boravišta),
- državi u ili iz koje se primitak ostvaruje,
- izvoru primitka (npr. nesamostalni rad – plaća)
- razdoblju izaslanja za nesamostalni rad i ostalim podacima,
- poziv na ugovor temeljem kojeg se isti oslobađa obveze plaćanja predujmova u tuzemstvu i to po svakom poreznom obvezniku,
- ostale podatke.

Zahtjev se mora podnijeti za svakog izaslanog radnika u roku od 8 dana od dana isplate odnosno naplate primitka (a to znači nakon svakog primitka). Neovisno o poreznom oslobođenju i podnesenoj pisanoj izjavi, isplataljevi primitka ili sam porezni obveznik, na zahtjev Porezne uprave obavezan je dostaviti isprave kojima se dokazuje pravo na porezno oslobođenje (npr. potvrdu o uplaćenom porezu u zemlji izaslanstva kada se radi o plaći izaslanog radnika).

Telefon za savjete

01/ 48 36 046 / 01/ 49 21 739

(isključivo putem PIN-a)

Ponedjeljkom i četvrtkom od 11.00 do 15.30 h,
utorkom, srijedom i petkom od 8.30 do 13.00 h.

istićemo...

Ako isplatitelj ili sam porezni obveznik **ne podnesu zahtjev** Poreznoj upravi za oslobođenje rezidenta RH-a (npr. za izaslanog radnika rezidenta RH-a) plaćanja predujma poreza na dohodak (osim u slučaju da Republika Hrvatska sukladno ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja nema pravo oporezivanja tog primitka) onda primici ostvareni iz ili u inozemstvu i **na dalje podliježu plaćanju predujam poreza na dohodak** u RH-a neovisno o tome što istovremeno plaćaju porez na dohodak u inozemstvu u državi izvora odnosno nastanka dohotka.

U tom slučaju porezni obveznik (npr. izaslaní radnik) može (što znači da ne mora) podnijeti godišnju poreznu prijavu u kojoj će mu se uračunati porez plaćen u inozemstvu.

Posebno ističemo da se porezno oslobođenje rezidenta RH-a od plaćanja predujma poreza na dohodak na primitke ostvarene iz ili u inozemstvu odnosi na sve vrste inozemnog dohotka (npr. dohotka od nesamostalnog rada, autorsku naknadu, dividende i udjele u dobiti, kamate i dr.) pa tako i na dohodak od nesamostalnog rada – plaću izaslaníh radnika u inozemstvu po nalogu tuzemnog poslodavca.

4.2. Oporezivanje plaća izaslaníh radnika prema članku 15. Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja

Od svih postojećih modela za sklapanje ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja (modeli ugovora OECD-a, UN-a, SAD-a, Ni-zozemske) u svijetu je najutjecajniji Model ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja OECD-a (Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj) kojega je prihvatila i Republika Hrvatska kao polazni model za sklapanje međudržavnih ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Zbog navedenog, za razumijevanje materije koja se odnosi na primjenu ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, uvijek treba poći od temelja tj. od Modela ugovora OECD-a., međutim, u svakom konkretnom slučaju treba konzultirati konkretni ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koji se često razlikuje od aktualnog članka 15. Modela ugovora OECD-a s komentarom koji se vremenom osuvremenjuje.

Članak 15. (Dohodak od nesamostalnog rada) Modela ugovora OECD-a – 2010. izgleda ovako:

*“(1) U skladu s odredbama članka 16., 18. i 19. plaće, naknade i druga slična primanja koja **rezident države ugovornice** ostvari nesamostalnim radom, **oporezuju se samo u toj državi**, osim ako se nesamostalni rad obavlja u drugoj državi ugovornici. Ako se radi o takvom nesamostalnom radu, primanja koja se od toga ostvaruju **moгу se oporezivati u toj drugoj državi**.*

*(2) Neovisno o odredbama stavka 1., primanja koja **rezident države** ugovornice ostvaruje od nesamostalnog rada u drugoj državi ugovornici **oporezuju se samo u prvospomenutoj državi** ako:*

- a) *primatelj boravi u drugoj državi u razdoblju ili razdobljima koja ukupno **ne traju duže od 183 dana** u bilo kojem dvanaestomjesečnom razdoblju koje počinje ili završava u predmetnoj poreznoj godini, i*

b) *primanje isplati poslodavac koji nije rezident druge države ili se ono isplati u njegovo ime,*

c) *primanje **ne tereti stalnu poslovnu jedinicu** koju poslodavac ima u drugoj državi.*

(3) Neovisno o prethodnim odredbama ovoga članka, primanja ostvarena od nesamostalnog rada na brodu ili zrakoplovu u međunarodnom prometu ili na riječnom brodu u prometu na unutarnjim plovnim putevima mogu se oporezovati u državi ugovornici u kojoj se nalazi mjesto stvarne uprave poduzeća.”

Stavkom 1. utvrđeno je **opće pravilo** kojim se oporezivanje dohotka od nesamostalnog rada (osim mirovina) oporezuje u državi u kojoj se stvarno obavlja nesamostalni rad. Ovo opće pravilo podliježe iznimkama u slučaju mirovina (članak 18. - Mirovine), te naknada i mirovina za rad u državnoj službi (članak 19 – Državna služba). Naknade koje nisu vezane uz nesamostalan rad a isplaćuju se članovima uprave uređuju se člankom 16. (Naknada članova uprave). Države ugovornice općenito pod izrazom **“plaće, naknade i druga slična primanja”** smatraju i primitke u naravi (npr. opcijske dionice - u RH dohodak od opcijske kupnje dionica može biti dohodak od kapitala ili drugi dohodak ili dohodak od nesamostalnog rada - korištenje rezidencije ili automobila, zdravstveno ili životno osiguranje, članstva u klubovima) po osnovi nesamostalnog rada.

Na dalje je propisano kao uvjet da se oporezuju plaće, naknade i druga slična primanja u državi izvora samo ako se ostvaruju u toj državi (izvora) po osnovi obavljanja nesamostalnog rada. To se primjenjuje bez obzira kada će taj dohodak biti plaćen, pripisan ili na drugi način definitivno plaćen.

Stavak 2. sadrži **opći izuzetak** od pravila iz stavka 1. Ovaj izuzetak obuhvaća sve fizičke osobe koje obavljaju usluge po osnovi nesamostalnog rada (trgovačke putnike, građevinske radnike, inženjere i td.) u dijelu u kojem njihova primanja ne ulaze u okvir odredaba drugih članaka poput onih koji se primjenjuju na državnu službu ili umjetnike i sportaše.

istićemo...

Sva tri uvjeta opisana u stavku 2. članka 15. Ugovora moraju se zadovoljiti (**kumulativno**) da bi se isplaćene plaće izaslaníh radnika mogle oporezivati u državi iz koje je radnik izaslan (u RH).

Prvi uvjet je da je izuzeće ograničeno na razdoblje od 183 dana. Za razliku od Modela ugovora OECD-a – iz 1963. i 1977. godine u kojem je bilo utvrđeno da razdoblje od 183 dana ne traje duže **“u predmetnoj fiskalnoj godini”** sada je Modelom ugovora OECD-a utvrđeno da to vremensko razdoblje (183 dana) ne traje duže **“u dvanaestomjesečnom razdoblju koje počinje ili završava u predmetnoj fiskalnoj godini”**. Prijašnja formulacija je stvarala poteškoće kada se fiskalne godine država ugovornica nisu podudarale i otvarale mogućnost da se djelatnosti organiziraju tako da, na primjer, radnici budu u državi zadnjih 5 i pol mjeseci u jednoj godini i prvih 5 i pol mjeseci slijedeće godine. Sadašnja formulacija otklanja takve mogućnosti plaćanja poreza.

Objavite svoje financijske izvještaje u RiPup-u

Cijena: 980,00 kn + PDV
Tel.: 01 / 49 21 737

ističemo...

Prvi uvjet „ako primatelj boravi u drugoj državi u razdoblju ili razdobljima koja ukupno ne traju duže od 183 dana u bilo kojem dvanaestomjesečnom razdoblju koje počinje ili završava u predmetnoj poreznoj godini“ ima deklaratorni karakter što znači da kada se taj uvjet (boravak koji ukupno ne traje duže od 183 dana) ispuni ta se odredba primjenjuje od prvog dana boravka a ne tek od ispunjenja uvjeta.

Međutim, u slučaju da je ukupan boravak u drugoj državi bio predviđen u trajanju, primjerice, od 150 dana a on se produži na 200 dana tada to znači da nije ispunjen traženi uvjet i to od prvog dana boravka u toj drugoj državi.

Razdoblje od 183 dana odnosi se na dane fizičke prisutnosti osobe u državi u koju je upućen tj. u državi gdje izasrani radnik ostvaruje dohodak od nesamostalnog rada (to je država izvora). tj. primjenjuje se metoda “dana fizičke prisutnosti”. Primjena ove metode je jasna jer je fizička osoba ili prisutna u državi ili nije. Prisutnost se također može lako dokumentirati od strane poreznog obveznika kada porezna tijela zatraže dokaze. Ovom metodom uključeni su dani: dio dana, dan dolaska, dan polaska i svi drugi dani provedeni u državi ugovornici u kojoj se obavlja djelatnost poput subota i nedjelja, državnih blagdana, blagdana prije, tijekom i nakon obavljanja djelatnosti, kraćih prekida (obuke, štrajkovi, obustave rada, kašnjenja u isporuci), dani bolovanja (osim ako sprječi fizičku osobu od odlaska a u suprotnom bi podlijegao izuzeću) te smrtni slučaj ili bolest u obitelji. Međutim, dani provedeni u državi ugovornici u kojoj se obavlja djelatnost u tranzitu tijekom putovanja između dva mjesta izvan države u kojoj se obavlja djelatnost trebaju se isključiti iz obračuna. Iz tih načela slijedi da bilo koji cijeli dan proveden izvan države ugovornice u kojoj se obavlja djelatnost, bilo zbog blagdana, službenog putovanja ili bilo kojeg drugog razloga, ne treba uzeti u obzir. Dan u kojem je porezni obveznik prisutan u državi aktivnosti, bez obzira koliko kratko, uračunava se u dane prisutnosti u svrhu izračunavanja razdoblja 183 dana.

Dužina boravka kao prvi uvjet koji je potrebno ispuniti da se plaća izasranog radnika – rezidenta RH-a može oporezivati u RH-a razlikuje se od ugovora do ugovora koje primjenjuje RH-a i može bitno uvjetovati pravo na oporezivanje pojedine države ugovornice.

U nastavku ćemo u Tablici 7. prikazati sve te različite definicije dužine boravka od 183 dana po pojedinim državama koje su ugovorene u članku 15. ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Tablica 6. Pregled definicija dužine boravka izasranih radnika prema različitim ugovorima

R. br.	Definicija dužina boravka izasranog radnika. Primatelj boravi u drugoj državi u razdoblju / razdobljima koja ukupno ne traju duže od:	Država
1.	183 dana u bilo kojem dvanaestomjesečnom razdoblju koje počinje ili završava u predmetnoj poreznoj godini	Armenija, Belgija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Čile, Iran, Italija, Južnoafrička Republika (JAR), Kanada, Malta, Maroko, Mauricius, Moldova, Nizozemska, Njemačka, Slovenija i Turska
2.	183 dana u bilo kojem dvanaestomjesečnom razdoblju koje počinje ili završava u predmetnoj kalendarskoj godini	Bjelorusija, Češka, Danska, Francuska, Grčka, Irska, Island, Izrael, Jordan, Katar, Koreja, Oman, Rumunjska, San Marino, Sirija, Slovačka, Španjolska, Ukrajina

R. br.	Definicija dužina boravka izasranog radnika. Primatelj boravi u drugoj državi u razdoblju / razdobljima koja ukupno ne traju duže od:	Država
3.	183 dana u bilo kojem dvanaestomjesečnom razdoblju koje počinje ili završava u predmetnoj poreznoj ili kalendarskoj godini	Jugoslavija (Crna Gora i Srbija)
4.	183 dana u dotičnoj kalendarskoj godini	Albanija, Austrija, Finska, Indonezija, Kina, Kuvajt, Makedonija, Malezija, Poljska, Rusija, Švedska, i Švicarska
5.	koja ukupno ne prelazi 183 dana u toj poreznoj godini	Velika Britanija
6.	koja ukupno ne premašuje 183 dana u dvije uzastopne godine	Norveška

Posebno ističemo situacije u kojima može doći do naknadnog povrata poreza na dohodak iz jedne države ugovornice (države izaslanja) u drugu i ponovnog obračuna poreza na dohodak u državi rezidentnosti (RH-a) i obrnuto. To se može dogoditi (a i događa se u praksi) u sljedećim slučajevima:

- kada je prilikom izaslanja radnika dužina boravka u drugu državu ugovornicu bila ugovorena duže od 183 dana (prema definiciji u konkretnom Ugovoru) pa se porez na dohodak plaćao od prvog dana izaslanja u državi izaslanja (a ne u RH-a) a naknadno se utvrdi da je stvarno izaslanje trajalo manje od 183 dana ili
- kada je prilikom izaslanja radnika dužina boravka u drugu državu ugovornicu bila ugovorena kraće od 183 dana pa se porez na dohodak plaćao od prvog dana izaslanja u RH-a a naknadno se utvrdi da je stvarno izaslanje trajalo više od 183 dana.

Drugi uvjet je taj da poslodavac koji isplaćuje primanja ili se ta primanja isplate u njegovo ime ne smije biti rezident države u kojoj se obavlja nesamostalni rad.

ističemo...

Prema trećem uvjetu, ako poslodavac ima u državi ugovornici u kojoj obavlja nesamostalan rad stalnu poslovnu jedinicu, izuzeće se daje samo pod uvjetom da primanja ne terete stalnu poslovnu jedinicu koju ima u toj državi ugovornici.

Stavak 2. ovog članka kojim je omogućeno izuzeće od općeg pravila (oporezivanje dohotka od nesamostalnog rada u državi rezidentnosti primatelja tog dohotka) kod oporezivanja primanja od nesamostalnog rada dovelo je do brojnih zloupotreba usvajanjem prakse pod nazivom “**međunarodno iznajmljivanje radne snage**”. Po toj praksi lokalni poslodavac koji želi zaposliti strane radnike na jedno ili više razdoblja kraćih od 183 dana zapošljava putem posrednika sa sjedištem u inozemstvu koji se predstavlja kao “poslodavac” i iznajmljuje radnu snagu. Takvi radnici ispunjavaju sva tri uvjeta koji im omogućavaju da se oporezivanje tih primanja obavlja u državi njihove rezidentnosti a ne u državi u kojoj privremeno rade. Definicija “poslodavca” nije definirana u Modelu ugovora OECD-a ali se podrazumijeva da je poslodavac osoba koja ima prava na proizvodni rad i snosi s tim u svezi odgovornosti i rizike. U svakom slučaju treba proučiti svaki slučaj zasebno i vidjeti da li se radi o poslodavcu ili posredniku. Zato bi se države ugovornice trebale usuglasiti o situacijama u kojima posrednik ne ispunjava uvjete potrebne da ga se

može smatrati poslodavcem u okviru stavka 2. ovog članka. Nadležna porezna tijela moraju u obzir uzeti i sve okolnosti koje će im omogućiti da utvrde da je stvarni poslodavac korisnik radne snage a ne strani posrednik.

Novi komentar uz članak 15. stavak 2. u tiskanom Modelu Ugovora OECD-a – 2010. omogućuje poricanje formalnih ugovora pri zlouporabama zaposlenja na kraći rok koji se nerijetko događa u međunarodnoj praksi.

Naime, tijekom povijesti, države ugovornice su različito tumačile i primjenjivale u praksi što je to radni odnos („nesamostalni rad“), pojedine nikada nisu ni definirale radni odnos a ostale države su ga definirale prema domaćem pravu i odrednicama pojma zaposlenja tj. na stavu da je zlouporaba ugovora nedopuštena ili na autonomnoj interpretaciji koncepta poslodavca.

Po ovom komentaru kada Porezna uprava (npr. u RH-a) utvrdi da je došlo do zlouporabe kod zaposlenja na kraći rok, može ponovno definirati odnos, odnosno ne zadovoljiti se samo predočenjem formalnog ugovora o radu, prema kojem je zaposlenik i dalje u radnom odnosu s poslodavcem iz države A, nego ga zato što radi za poslodavca koji npr. čini dio multinacionalne grupe u državi B, može tretirati zaposlenikom poslodavca u državi B.

ističemo...

Primici ostvareni od nesamostalnog rada na brodu, zrakoplovu ili cestovnom transportnom vozilu korištenom u međunarodnom prometu ili na riječnom brodu u prometu u unutrašnjim vodama se prema Modelu ugovora OECD-a mogu oporezivati u državi u kojoj se nalazi mjesto stvarne uprave društva (tj. u državi rezidentnosti društva).

Ovaj članak ne daje nikakva posebna pravila glede oporezivanja dohotka radnika na granici jer je prikladnije da se problemi koje stvaraju lokalni uvjeti rješavaju izravno između zainteresiranih država ugovornica.

4.3. Oporezivanje izaslanih radnika u državi s kojom nije u primjeni ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja

Kada poslodavac iz Republike Hrvatske uputi na rad radnika - hrvatskog rezidenta u državu s kojom se ne primjenjuje ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja onda se, u pravilu, primjenjuju propisi države u koju su upućeni i u kojoj ostvaruju primitke po osnovi dohotka od nesamostalnog rada.

ističemo...

Porez na dohodak izaslaní radnici, u pravilu, plaćaju državi u koju su upućeni (državi izvora) i to prema propisima te države.

Kako su izaslaní radnici, u pravilu, rezidenti Republike Hrvatske njima se utvrđuje osnovica poreza na dohodak prema načelu svjetskog dohotka odnosno od ukupnog iznosa dohotka koji je ostvario u inozemstvu i tuzemstvu.

Prema članku 37. stavku 4. Zakona o porezu na dohodak, ako je rezident Republike Hrvatske ostvario dohodak u inozemstvu (inozemni dohodak) i ako je taj dohodak oporezovan u inozemstvu porezom koji odgovara tuzemnom porezu na dohodak, porez plaćen u inozemstvu

uračunava se na propisan način u tuzemni porez na dohodak. Sam način uračunavanja plaćenog poreza u inozemstvu je propisan člankom 82. Pravilnika o porezu na dohodak. Porez plaćen u inozemstvu može se uračunati samo na temelju potvrde inozemnog poreznog tijela o uplaćenom porezu u inozemstvu ili na temelju potvrde za to ovlaštene osobe o uplaćenom porezu u inozemstvu.

Člankom 82.a Pravilnika o porezu na dohodak, dohodak rezidenta koji je prema međunarodnom ugovoru oporeziv samo u inozemstvu a koji bi prema tuzemnim propisima podlijebao oporezivanju u tuzemstvu, ako je tako određeno međunarodnim ugovorom, uzima se u obzir pri godišnjem obračunu poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak temeljem godišnje porezne prijave (izuzimanje s progresijom) koju rezident dobrovoljno podnese sukladno članku 40. Zakona, odnosno ako sukladno članku 39. stavku 5. Zakona uz dohodak za koji je obavezan podnijeti godišnju poreznu prijavu i dohodak od nesamostalnog rada porezni obveznik iskaže i dohodak iz ostalih izvora iz članka 5. Zakona.

Na dalje, člankom 39. stavkom 2. Zakona o porezu na dohodak propisano je da godišnju poreznu prijavu obvezno podnosi rezident ako dohodak iz članka 5. Zakona o porezu na dohodak (dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od samostalne djelatnosti, dohodak od imovine i imovinskih prava, dohodak od kapitala, dohodak od osiguranja i drugi dohodak) ostvari izravno iz inozemstva pri čemu predujmovi poreza na dohodak od tog dohotka nisu u tuzemstvu plaćeni i/ili su u tuzemstvu plaćeni u iznosu manjem od iznosa koji bi se obračunao prema odredbama ovoga Zakona osim, ako u skladu s ugovorom o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, Republika Hrvatska izuzima taj dohodak od oporezivanja.

5. Primjeri obračuna plaća izaslaníh radnika i podnošenje obrasca JOPPD

Primjer 1. - Radnik iz RH izaslan je na rad u Njemačku (porez se plaća u Njemačkoj)

Poslodavac registriran i ima sjedište u RH (OIB: 3333333333) upućuje 1 svog radnika u inozemstvo na 10 mjeseci. Plaća za veljaču 2016. isplaćuje se 15. ožujka 2016. (Oznaka izvješća 16075).

Radnik Pero Perić (OIB: 1111111111) iz Zagreba, osiguranik je I. i II. stupa mirovinskog osiguranja i rezident je RH (obitelj mu je ostala živjeti u Zagrebu, pa mu je središte životnog interesa u RH).

Bruto plaća za vrijeme izaslanja iznosi **15.000,00 kn**, dok je plaća prije izaslanja koju bi izaslaní radnik ostvario za iste, odnosno za slične poslove u Republici Hrvatskoj prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu iznosila je **5.000,00 kn** te uvećana za 20% iznosi **6.000,00 kn** i predstavlja mjesečnu osnovicu za obračun doprinosa.

Radnik je primio i **terenski dodatak** u iznosu od 6.250,00 kn (za 25 dana) te iako je navedeni dodatak u Njemačkoj oporeziv po njemačkim poreznim propisima sukladno tuzemnim propisima nije oporeziv i u obrascu JOPPD se iskazuje pod šifrom 23 iz priloga 4.

U mjesecu isplate (15. ožujka 2016.) primio je i bonus za prethodnu godinu (2015.) u bruto iznosu od **8.000,00 kn**.

Prema članku 15. stavku 2. Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između RH-a i Savezne Republike Njemačke („Narodne novine – Međunarodni ugovori“ broj 9/06) dohodak od nesamostalnog rada rezidenta RH-a ne može se oporezivati u RH-a jer je radnik u Njemačku izaslan na rad duže od ukupno 183 dana u razdoblju od 12 mjeseci koje počinje ili završava za vrijeme dotične porezne go-

dine, pa se od prvog dana dohodak od nesamostalnog rada (plaća) oporezuju samo u Njemačkoj.

Prema članku 62. Zakona o porezu na dohodak, radi osiguranja podataka potrebnih za utvrđivanje poreza, porezni obveznik (to je mogao učiniti i opunomoćenik) je u roku od osam dana u ispostavi Porezne uprave nadležnoj prema njegovom prebivalištu ili uobičajenom boravištu **podnio prijavu (Obrazac RPO)** radi upisa u registar obveznika poreza na dohodak za dohodak od nesamostalnog rada ostvarenog u Njemačkoj.

Izaslati radnik (porezni obveznik) podnio je, sukladno članku 2. stavku 4. i 7. Pravilnika o porezu na dohodak, pisani zahtjev Poreznoj upravi za oslobođenje od plaćanja predujma poreza na dohodak u RH-a (jer je već platio porez za istu plaću u Njemačkoj) pa nije obavezan plaćati predujam poreza na dohodak u tuzemstvu, a niti je obavezan u tom slučaju podnijeti godišnju poreznu prijavu prema članku 39. stavku 2. Zakona (odnosno primijeniti posebni postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak). **Poslodavac je od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje pribavio potvrdu A1 čime je utvrđeno da je mjerodavno zakonodavstvo socijalne sigurnosti RH-a što znači da se na obračun i plaćanje doprinosa za obvezna socijalna osiguranja primjenjuju propisi RH-a (Zakon o doprinosima i Pravilnik o doprinosima).**

Na dalje, poslodavac je prijavio izaslanje na HZMO i HZZO te je ishodio za izaslanog radnika EKZO (europsku karticu zdravstvenog osiguranja).

Obračun poreza na dohodak, prireza i doprinosa na plaću i bonus za izaslanog radnika za veljaču 2016. – isplata 15. ožujka 2016.

R. br.	Opis	Bruto plaća	Bonus	Ukupno
1.	Bruto primitak	15.000,00	8.000,00	23.000,00
2.	Mjesečna osnovica za obračun i plaćanje doprinosa	6.000,00	8.000,00	14.000,00
3.	Ukupno doprinosi iz mjesečne osnovice	1.200,00	1.600,00	2.800,00
	■ MO za I. stup – 15%	900,00	1.200,00	2.100,00
	■ MO za II. stup – 5%	300,00	400,00	700,00
4.	Dohodak	0,00	6.400,00	6.400,00
5.	Osobni odbitak	0,00	2.600,00	2.600,00
6.	Porezna osnovica	0,00	3.800,00	3.800,00
	■ porez na dohodak - 12%	-	264,00	264,00
	■ porez na dohodak - 25%	-	300,00	300,00
	■ porez na dohodak - 40%	-	-	-
7.	Ukupno porez na dohodak	0,00	564,00	564,00
8.	Prirezu porezu na dohodak (za Zagreb 18%)	0,00	101,52	101,52
9.	Ukupno porez na dohodak i prirez	0,00	665,52	665,52
10.	Neto za isplatu (1. – 3. – 9.)	13.800,00	5.734,48	19.534,48
11.	Obvezni doprinosi na mjesečnu osnovicu / plaću	1.032,00	1.376,00	2.408,00
	■ zdravstveno osiguranje - 15%	900,00	1.200,00	2.100,00
	■ zaštita zdravlja – 0,5%	30,00	40,00	70,00
	■ zapošljavanje – 1,7%	102,00	136,00	238,00
12.	Posebni doprinos za zdravstveno osiguranje u inozemstvu – 10%	-	-	-
13.	Ukupno trošak isplatitelja (1. + 11. + 12.)	16.032,00	9.376,00	25.408,00

Obrazac JOPPD se popunjava u tri retka:

1. redak: **Plaća i obvezni doprinosi**

- pod **toč. 15.1.:** isplaćena plaća u Njemačkoj se prikazuje kao isplata neoporezivog primitka pod šifrom **37** (Primici po osnovi nesamostalnog rada koji bi bili oporezivi porezom na dohodak da ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ili drugim međunarodnim ugovorima nije uređeno drukčije, u slučaju kada Republika Hrvatska sukladno ugovoru ili drugim međunarodnim ugovorima izuzima te primitke od oporezivanja) Priloga 4: Oznaka neoporezivog primitka (str. B pod 15.1.).
- pod **toč. 15.2.:** upisuje se iznos neoporezivog primitka, odnosno primitka koji bi bio oporeziv porezom na dohodak da odredbama ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja nije drukčije uređeno (**sa uključenim obveznim doprinosima iz osnove**) tj. iznos od 16.200,00 kn (bruto plaća 15.000,00 + doprinosi iz osnove za I. i II. stup u iznosu od 1.200,00 kn)

2. redak: **Obračun i isplata bonusa za 2015.**

Primjenjuje se šifra **0021** (Ostali primici koji se isplaćuju uz plaću) iz Priloga 3 (Oznaka vrste primitka/obveze doprinosa (str. B pod 6.2.)). Na bonus se obračunavaju svi doprinosi i porez na dohodak i prirez.

3. redak: **Isplata terenskog dodatka u inozemstvu**

Iako je navedeni terenski dodatak u Njemačkoj oporeziv po njemačkim poreznim propisima sukladno tuzemnim propisima nije oporeziv i u obrascu JOPPD se iskazuje pod šifrom 23 iz Priloga 4.

Pod 16.2. u svaki od tri retka upisuje se iznos za isplatu-upisuje se iznos ukupnog primitka (oporezivog primitka iz točke 11. i/ili neoporezivog primitka iz točke 15.2.) umanjeno za iznos uplaćenih doprinosa iz primitka, te uplaćenog predujma poreza i prireza.

Rokovi podnošenja Obrasca JOPPD:

- kod obračuna obveznih doprinosa u RH to je dan obračuna i uplata doprinosa (15. ožujka 2016.)
- kod isplata neoporezivih primitaka (dohotka iz Njemačke s šifrom 37) to je dan do 15. mjeseca za prethodni mjesec (15. ožujka 2016. do 15. travnja 2016.)
- kod isplate bonusa to je dan obračuna i uplata (15. ožujka 2016.)
- kod isplate terenskog dodatka to je dan do 15. mjeseca za prethodni mjesec (15. ožujka 2016. do 15. travnja 2016.)

Poslodavac predaje obrazac JOPPD na dan 15. ožujka 2016. (Oznaka izvješća 16075)

Što se tiče podnošenja **godišnje porezne prijave** ovaj izaslati radnik nema obvezu podnošenja godišnje porezne prijave (odnosno ne postoji obveza primijene posebnog postupka utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak) jer je, sukladno članku 23. stavku 2. Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između RH i Savezne Republike Njemačke („Narodne novine – Međunarodni ugovori“ br. 9/06 koji se primjenjuje od 1. siječnja 2007. godine), dohodak po osnovi nesamostalnog rada izaslanog radnika koji ostvari rezident RH-a u Njemačkoj oslobođen plaćanja poreza na dohodak u RH-a po godišnjoj prijavi. Drugim riječima, što se tiče plaće izaslanog radnika rezidenta RH u navedenom ugovoru je propisana **metoda izuzimanja s progresijom** kao metoda izbjegavanja dvostrukog oporezivanja. Međutim, ta metoda se ne odnosi na sve oblike dohotka za koje je propisana **metoda uračunavanja** (dividende osim onih za koje je propisana metoda izuzimanja s progresijom, kamate, autorske naknade, naknade članova nadzornih i upravnih odbora, naknade sportaša i umjetnika i dr.)

Posebno ističemo da se, sukladno članku 82.a Pravilnika o porezu na dohodak, dohodak rezidenta koji je prema međunarodnom ugovoru **oporeziv samo u inozemstvu**, a koji bi prema tuzemnim

Primjer 2. - Radnik iz RH izaslan je na rad u Makedoniju (porez se plaća u RH)

Poslodavac registriran i ima sjedište u RH (OIB: 33333333333) upućuje 1 svog radnika u inozemstvo na 4 mjeseca. Plaću za veljaču 2016. isplaćuje 15. ožujka 2016. (Oznaka izvješća 14046).

Radnik Pero Perić (OIB: 11111111111) iz Zagreba, osiguranik je I. i II. stupa mirovinskog osiguranja i rezident je RH.

Bruto plaća za vrijeme izaslanja iznosi **10.000,00 kn**, dok je plaća prije izaslanja koju bi izaslan radnik ostvario za iste, odnosno za slične poslove u Republici Hrvatskoj prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu iznosila **5.000,00 kn** te uvećana za 20% iznosi **6.000,00 kn** i predstavlja mjesečnu osnovicu za obračun doprinosa.

Radnik ima pravo na naknadu za **stanarinu** i uvećane troškova života u neto iznosu od **4.000,00 kn**.

U mjesecu isplate (15. ožujka 2016.) primio je **bonus** za prethodnu godinu (2015.) u bruto iznosu od **8.000,00 kn**.

Prema članku 15. stavku 2. Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između RH-a i Republike Makedonije ('Narodne novine - Međunarodni ugovori' br. 13/95 - primjenjuje se od 1. siječnja 1997.) dohodak od nesamostalnog rada (plaća) izaslanog radnika rezidenta RH-a može se oporezivati u RH-a jer su kumulativno ispunjena sva tri uvjeta propisana u stavku 2. članka 15. Ugovora (izaslan radnik boravi u drugoj državi u razdoblju ili razdobljima koja ukupno ne traju duže od 183 dana u dotičnoj kalendarskoj godini, poslodavac koji isplaćuje primanja (plaću) ili se ta primanja isplate u njegovo ime ne smije biti rezident države u kojoj se obavlja nesamostalni rad te poslodavac nema u državi ugovornici u kojoj obavlja nesamostalan rad stalnu poslovnu jedinicu - izuzeće se daje samo pod uvjetom da primanja ne terete stalnu poslovnu jedinicu koju ima u toj državi ugovornici).

RH ima sklopljeni međunarodni bilateralni ugovor o socijalnom osiguranju s Republikom Makedonijom Ugovor između („Narodne novine - Međunarodni ugovori“, broj 16/97) - stupio je na snagu 1. 11. 1997. Prema navedenom ugovoru dozvoljeno trajanje izaslanja može trajati do 24 mjeseca te je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje izdao izaslanom radniku HR/RM 1 (potvrda o pripadnosti sustavu osiguranja) te HR/RM 4 (potvrda o pravu na zdravstvenu zaštitu). Izaslan radnik će prema navedenom ugovoru imati punu zdravstvenu zaštitu (kao opseg ugovorene zdravstvene zaštite).

Obzirom da se radi o državi s kojom RH-a ima potpisan međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, posebni doprinos za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu (10%) se **ne plaća**. Na dalje, poslodavac je prijavio izaslanje radnika u Makedoniju na HZMO-u i HZZO-u.

I na kraju pravo oporezivanja dohotka od nesamostalnog rada ima RH pa poslodavac mora obračunati porez na dohodak i prirez na bruto plaću i bruto iznos bonusa, a neto primitak po osnovi stanarine poslodavac mora preračunati u bruto iznos.

**Obračun poreza na dohodak, prireza i doprinosa na plaću,
stanarinu i bonus izaslanog radnika za veljaču 2016. – isplata 15. ožujka 2016.**

R. br.	O p i s	Bruto plaća	Stanarina	Bonus	Ukupno
1.	Bruto primitak	10.000,00	5.673,76	8.000,00	23.673,76
2.	Mjesečna osnovica za obračun i plaćanje doprinosa	6.000,00	0,00	8.000,00	14.000,00
	Ukupno doprinosi iz mjesečne osnovice	1.200,00	0,00	1.600,00	2.800,00
3.	■ MO za I. stup - 15%	900,00	0,00	1.200,00	2.100,00
	■ MO za II. stup - 5%	300,00	0,00	400,00	700,00
4.	Dohodak	8.800,00	5.673,76	6.400,00	20.873,76
5.	Osobni oduzetak	2.600,00	0,00	0,00	2.600,00
	Porezna osnovica	6.200,00	5.673,76	6.400,00	18.273,76
6.	■ porez na dohodak - 12%	264,00	0,00	0,00	264,00
	■ porez na dohodak - 25%	1.000,00	1.418,44	331,56	2.750,00
	■ porez na dohodak - 40%	0,00	0,00	2.029,50	2.029,50
7.	Ukupno porez na dohodak	1.264,00	1.418,44	2.361,06	5.043,50
8.	Prirez porezu na dohodak (za Zagreb 18%)	227,52	255,32	424,99	907,83
9.	Ukupno porez na dohodak i prirez	1.491,52	1.673,76	2.786,05	5.951,33
10.	Neto za isplatu (1. - 3. - 9.)	7.308,48	4.000,00	3.613,95	14.922,43
	Obvezni doprinosi na mjesečnu osnovicu / plaću	1.032,00	0,00	1.376,00	2.408,00
11.	■ zdravstveno osiguranje - 15%	900,00	0,00	1.200,00	2.100,00
	■ zaštita zdravlja - 0,5%	30,00	0,00	40,00	70,00
	■ zapošljavanje - 1,7%	102,00	0,00	136,00	238,00
12.	Posebni doprinos za zdravstveno osiguranje u inozemstvu - 10%	-	-	-	-
13.	Ukupno trošak isplatitelja (1. + 11. + 12.)	11.032,00	5.673,76	9.376,00	26.081,76

Obrazac JOPPD se popunjava u tri retka:

1. redak: **Plaća** je oporeziva u RH te se primjenjuje šifra **0001** iz priloga 3

2. redak: **Obračun i isplata bonusa za 2015.**

Primjenjuje se šifra **0021** (Ostali primici koji se isplaćuju uz plaću) iz Priloga 3 Na bonus se obračunavaju svi doprinosi i porez na dohodak i prirez.

3. redak: Isplata naknade za stanarinu

Primjenjuje se šifra 0404 iz priloga 3 (Ostali primici po osnovi nesamostalnog rada koji ne podliježu obvezi doprinosa). Neto iznos od 4.000,00 kn he trebalo preračunati na bruto iznos koeficijentom 1,418440.

Poslodavac predaje obrazac JOPPD na dan 15. ožujka 2016. (Oznaka izvješća 16075)

Telefon za savjete**01/ 48 36 046****01/ 49 21 739**

(isključivo putem PIN-a)

Ponedjeljkom i četvrtkom

od 11.00 do 15.30 sati,

utorkom, srijedom i petkom

od 8.30 do 13.00 sati.

- stranica B -

I. OIB podnositelja izvješća 33333333333		II. Oznaka izvješća 16075		III. Vrsta izvješća 1		IV. Redni broj stranice 1/1	
1. Redni broj	1.	6.1. Oznaka stjecatelja/ osiguranika	0005	11. Iznos primitka (oporeživi)	10.000,00	17. Obračunani primitak od nesamostalnog rada (plaća)	10.000,00
	2.	4. OIB stjecatelja / osiguranika	11111111111111111111 Pero Perić	10.0. Ukupni neodrađeni sati rada (10.- odrađeni sati rada)	0	16.1. Oznaka načina isplate	1
	3.	2. Šifra općine/grada prebivališta/boravišta	01333	10.1. Sati rada	168	15.1. Oznaka neoporezivog primitka	0
		3. Šifra općine/grada rada	99807	8. Oznaka prvog/zadnjeg mjeseca u osiguranju po istoj osnovi	3	14.1. Iznos obračunanog poreza na dohodak	1.264,00
			01333	7.1. Obveza dodatnog doprinosa za MO za staž sa povećanim trajanjem	0	14.2. Iznos obračunanog prireza porezu na dohodak	227,52
			99807	7.2. Obveza posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	0	13.4. Osobni odbitak	2.361,06
			01333	9. Oznaka punog/nepunog radnog vremena ili rada s polovicom radnog vremena	3	13.2. Izdatak - uplaćeni doprinos za mirovinsko osiguranje	0,00
			99807	10.2. Razdoblje obračuna do	1	13.3. Dohodak	0,00
			01333	10.1. Razdoblje obračuna od	3	12.9. Poseban doprinos za zapošljavanje osoba s invaliditetom	0,00
			99807	12.1. Doprinos za mirovinsko osiguranje	30	12.7. Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem - II STUP	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	1.200,00	12.5. Doprinos za zapošljavanje	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	400,00	12.3. Doprinos za zdravstveno osiguranje	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	12.4. Doprinos za zaštitu zdravlja na radu	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	12.6. Dodatni doprinos za mirovinsko osig. za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	12.8. Dodatni doprinos za mirovinsko osig. za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.1. Izdatak	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			99807	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,00
			01333	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	13.5. Porezna osnovica	0,

Primjer 3. - Radnik iz RH izaslan (upućen) je na rad u Libiju (porez se plaća u Libiji i u RH) i on se ne smatra izaslanim radnikom u smislu socijalnog osiguranja i plaćanja doprinosa

Poslodavac registriran i ima sjedište u RH (OIB: 3333333333) upućuje 1 svog radnika u inozemstvo na 5 mjeseci. Plaću za veljaču 2016. isplaćuje 15. ožujka 2016. (Oznaka izvješća 16075).

Radnik Pero Perić (OIB: 1111111111) iz Zagreba, osiguranik je I. i II. stupa mirovinskog osiguranja i rezident je RH.

Bruto plaća za vrijeme izaslanja radnika u Libiji iznosi **10.000,00 kn** na koju treba obračunati i uplatiti porez na dohodak i prirez te sve doprinose iz i na plaću,

U mjesecu isplate (15. ožujka 2016.) primio je i bonus za prethodnu godinu (2015.) u bruto iznosu od **8.000,00 kn**.

Radnik je primio i **terenski dodatak** u iznosu od 6.250,00 kn (za 25 dana).

Kako RH-a s Libijom nema sklopljen niti ugovor o socijalnom osiguranju a niti ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, treba postupati na sljedeći način:

- porez na dohodak se najčešće plaća u obje države (u RH-a i u Libiji) te se plaćeni porez u Libiji može vratiti **jedino** podnošenjem godišnje prijave odnosno posebnim postupkom oporezivanja (ako Porezna uprava raspolaže svim relevantnim podacima)
- radnik ostaje u sustavu socijalnog osiguranju u RH-a te je poslodavac obavezan obračunavati i plaćati doprinose prema hrvatskim propisima o obveznim doprinosima. Osnovica za plaćanje doprinosa je bruto plaća radnika (10.000,00 kn) a ne izvedena osnovica. Doprinosi se ne plaćaju na iznos terenskog dodatka (načelno, na primitak radnika na koji se ne plaća porez na dohodak ne plaćaju se niti doprinosi). Naravno doprinosi se obračunavaju i plaćaju i na isplaćeni bonus.
- posebni doprinos za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu (10%) se plaća jer poslodavac nije tražio izuzeće od plaćanja tog doprinosa.

**Obračun poreza na dohodak, prireza i doprinosa na plaću,
bonus i terenskog dodatka radnika za veljaču 2016. – isplata 15. ožujka 2016.**

R. br.	O p i s	Bruto plaća	Bonus	Terenski dodatak	Ukupno
1.	Bruto primitak	10.000,00	8.000,00	0,00	18.000,00
2.	Mjesečna osnovica za obračun i plaćanje doprinosa	10.000,00	8.000,00	0,00	18.000,00
3.	Ukupno doprinosi iz mjesečne osnovice	2.000,00	1.600,00	0,00	3.600,00
	- MO za I. stup – 15%	1.500,00	1.200,00	0,00	2.700,00
	- MO ta II. stup - 5%	500,00	400,00		900,00
4.	Dohodak	8.000,00	6.400,00	0,00	14.400,00
5.	Osobni odbitak	2.600,00	0,00	0,00	2.600,00
6.	Porezna osnovica	5.400,00	6.400,00	0,00	11.800,00
	■ porez na dohodak - 12%	264,00	0,00	0,00	264,00
	■ porez na dohodak - 25%	800,00	1.600,00	0,00	2.400,00
	■ porez na dohodak - 40%	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Ukupno porez na dohodak	1.064,00	1.600,00	0,00	2.664,00
8.	Prirez porezu na dohodak (za Zagreb 18%)	191,52	288,00	0,00	479,52
9.	Ukupno porez na dohodak i prirez	1.255,52	1.888,00	0,00	3.143,52
10.	Neto za isplatu (1. – 3. – 9.)	6.744,48	4.512,00	6.250,00	17.506,48
11.	Obvezni doprinosi na mjesečnu osnovicu / plaću	1.720,00	1.376,00	0,00	3.096,00
	■ zdravstveno osiguranje - 15%	1.500,00	1.200,00	0,00	2.700,00
	■ zaštita zdravlja – 0,5%	50,00	40,00	0,00	90,00
	■ zapošljavanje – 1,7%	170,00	136,00	0,00	306,00
12.	Posebni doprinos za zdravstveno osiguranje u inozemstvu – 10%	1.000,00	0,00	0,00	1.000,00
13.	Ukupno trošak isplatitelja (1. + 11. + 12.)	12.720,00	9.376,00	6.250,00	28.346,00

Obrazac JOPPD se može popuniti u dva retka:

- 1) redak: **Plaća** je oporeziva u RH te se primjenjuje **šifra 0001** iz priloga 3; **terenski dodatak** se može prikazati u istom retku zajedno s plaćom primjenom **šifre 23** iz priloga 4.; mora se obračunati i prikazati posebni doprinos za zdravstvenu zaštitu (10%).
- 2) redak: **Obračun i isplata bonusa za 2015.**

Primjenjuje se šifra **0021** (Ostali primici koji se isplaćuju uz plaću) iz Priloga 3 Na bonus se obračunavaju svi doprinosi i porez na dohodak i prirez.

Poslodavac predaje obrazac JOPPD na dan 15. ožujka 2016. (Oznaka izvješća 16075)

